Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi ● Rok wydania IV ● 21 - 27 czerwca 1993 r. ● nr 25 (59)

Święto kultury polskiej

Zespół "LECHICI" z Grodna

23 maja odbył się II Festiwal Piosenki Polskiej w Grodnie. Uroczystość otwarła Msza Święta w Katedrze oraz pochód uczestników Festiwalu. Liczne grupy pięknie ubranej młodzieży maszerowały przez Stare Miasto od kościoła Farnego aż do gmachu Domu Oficerów, gdzie miało się odbyć uroczyste otwarcie Festiwalu. Mijając pomnik sławnej polskiej pisarki Elizy Orzeszkowej, uczestnicy pochodu zatrzymali się, zostały złożone kwiaty a zespół "Echo Grodna" zaśpiewał pieśń "O Grodnie".

Przepełniona sala Domu Oficerów głośno witała gości, którzy przyjechali z całej Białorusi, Litwy oraz Polski, a mianowicie przewodniczącego "Wspólnoty Polskiej" marszałka Andrzeja Stelmachowskiego, konsula generalnego RP w Mińsku Krzysztofa Dłużewskiego, prezesa ZPB Tadeusza Gawina, zastępcę kierownika oddziału kultury miasta Grodno Gieorgia Szemieta, dyrektora centrum naukowo muzycznego Annę Przenicznikową.

Wszystkich obecnych na sali przywitał prezes Związku Polaków Tadeusz Gawin: "Przed chwilą byliśmy świadkami wzruszającego nas wszystkich pochodu ulica-

Ciąg dalszy na str. 3

DROGĄ ŚWIĘTEGO ANDRZEJA BOBOLI

Pielgrzymka do Janowa Poleskiego - miejsca męczeństwa Św. Andrzeja Boboli - była już czwartą z kolei od 1990 r. w czasach powojennych. Zjechali się rodacy z Anglii, Kanady, Szwajcarii, Australii, Polski. Pielgrzymki organizuje Stowarzyszenie Krzewienia Kultu Św. Andrzeja Boboli (SKKAB).

Celem Stowarzyszenia jest przywrócenie i rozszerzenie Kultu Św. Andrzeja Boboli w miejscach gdzie żył i działał kresowy męczennik. Jest on według słów Ojca Św. Jana Pawła II znakiem prorockim czasów przyszłych jedności Kościoła Wschodniego i Zachodniego. Prezesem stowarzyszenia jest pani Maria Hrymyk, która jest związana pochodzeniem i chrzestem Świętym z Janowem Poleskim.

Wśród uczestników pielgrzymki większość pochodzi z Polesia, jak na przykład pani Helena Rosental, która wiezie do Australii garstkę rodzinnej Ziemi. Ciężki los spotkał w życiu panią Helę i na pewno najtragiczniejszą stroną tego losu był jej pobyt w łagrach stalinowskich.

Tęsknota do tych rodzinnych i świętych miejsc nigdy nie porzuci serc tych ludzi. Wielu uczestników zagranicznych zachęciła w Londynie pani Teresa Orda-Sawicka ze znanego na Polesiu rodu Ordów. Drugi raz w pielgrzymce bierze udział pan Stanisław Wydżga, którego babcia ufundowała w swym majątku w Dubojach Szkołę Rolniczą w 1920 r. Ta szkoła służyła oświatą rolniczą ludności Polesia. W pielgrzymce uczestniczyło również czterech członków rodziny Skirmunttów, których ród wywodzi się jeszcze od Jadźwingów.

Wspaniały prezent otrzymała nasza parafia od członków pielgrzymki - duży obraz Św. A. Boboli. Piękne dzieło sztuki przedstawia nam świętego, idącego ścieżką pośród błot Polesia; z prawej strony obrazu przytuliła się ubogo do ziemi kryta słomą chatka Poleszuka, a z tyłu, za postacią świętego gonią się żołnierze

Ciąg dalszy na str. 6

SZCZODROŚĆ SERC

Rozwiązanie problemu Czarnobylskiego w Republice Białoruskiej powinno opierać się o program państwowy, w którym przewiduje się: poprawę warunków życia ofiar katastrofy, dotacje państwowe na cele leczniczo-profilaktyczne wśród ludności. Trudności okresu przejściowego od reżimu totalitarnego do systemu demokratycznego rzutują na proces realizacji programu likwidacji skutków katastrofy. Daje się odczuć zarówno brak niezbędnych środków finansowych, jak i odpowiedniego doświadczenia w tych sprawach. Właśnie dlatego dużą pomocą może służyć doświadczenie, zdobyte przez różnego rodzaju fundacje dobroczynne i nierządowe organizacje społeczne, między innymi Kościół.

Działalność tych organizacji odróżnia się zasadniczo od państwowej, pozbawiona jest cech biurokratyzmu i mitręgi. Natomiast charakterystyczną dla niej jest szczodrość duszy i serca, a to właśnie jest szczególnie odczuwalne i doceniane przez naszych ludzi, pozbawionych tej serdeczności przez dziesięciolecia dyktatury komunistycznej.

Ponieważ w obwodzie Grodzieńskim zamieszkuje wiele osób narodowości polskiej, pomoc okazywana mieszkańcom tego regionu przez organizacje religijne Polski jest rzeczą zrozumiałą i naturalną.

Jednakże dobroczynność nie powinna stroić się w szaty wyłącznie narodowościowe i właśnie z całą pewnością należy stwierdzić, że ta zasada jest ściśle przestrzegana przez działaczy religijnych w Polsce. Odczuły to nasze dzieci podczas pobytu za granicą. Z przyjemnością stwierdzam, że pomoc ta nie nosi cech akcji wyłącznie jednorazowej w celach propagandowych, lecz stanowi długoterminowy proces, przesiąknięty współczuciem i troską o zdrowie naszych dzieci.

Na szczególną uwagę zasługuje szczodrość i serdeczność zwykłych polskich obywateli, którzy nie tylko gościli u siebie nasze dzieci, ale i śledzili ich dalsze losy.

W 1991 r. Lidzka Asocjacja "Inicjatywa Czernobylska" na czele z Leonidem Misiukiewiczem przy współudziale Kościoła zorganizowała wyjazd dzieci ze strefy skażonej rejonów Lidzkiego i Iwiewskiego do Raciborza, Chełma Śląskiego i in. Wykorzystano środki transportowe lidzkiej firmy "Mart".

Z całą pewnością stwierdzam zdumiewające zmiany, które zaszły u naszych dzieci po gościnnym pobycie wśród polskich przyjaciół. Zamiast nieufności i skrytości przyszły otwartość i bezpośredniość; bladość ustąpiła miejsca radosnym i czystym uczuciom. Dzieci były otoczone troskliwą i szczodrą opieką w polskich rodzinach.

Trudno opisać rozczulające sceny pożegnania, łzy w oczach dorosłych, a dzieci po prostu nie chciały odjeżdżać.

Nadal łączy nas więź z nowymi przyjaciółmi. Napływają listy, zaproszenia w gościnę.

Pół roku temu delegacja firmy "Mart" przebywała gościnnie w Chełmie Śl. Z inicjatywy Leonida Misiukiewicza dostarczyliśmy niezbędne leki dla ciężko chorego chłopczyka. Leki te są produkowane wyłącznie w krajach WNP.

Przyjaźń i wzajemna pomoc prostych ludzi nie zna granic. Niedawno państwo Buchta - pani Lucja i pan Franciszek - zaprosili na wesele swego syna członków naszej firmy. I znów, jak i poprzednio, zanurzyliśmy się w atmosferę serdeczności i szczerości ich serc. Wszystko było dla nas ciekawe: obrzędy weselne i samo wesele. Było to prawdziwe święto. Odwiedzali nas nowi przyjaciele i zupełnie nieznajome osoby. Pytano o dzieci, które tu gościły 2 lata temu, o ich zdrowie.

Rodziny p. Buchta, Mancy i in. usilnie prosiły o ponowny przyjazd czterech dziewczynek, u których stan tarczycy odbiega od normy. Rodzice tych dziewczynek wyrazili wdzięczność rodzinom polskim i gotowość wysłania dzieci do Polski w okresie letnim. Niestety, zaistniały zwykłe biurokratyczne problemy. A chciałoby się, by szlachetne ludzkie porywy nie napotykały na swej drodze przeszkód. Korzystając z okazji pragnę wyrazić serdeczną wdzięczność znanemu działaczowi księdzu Wiesławowi Gwiżdżowi z Katowic, który skupił wokół siebie czystych i szczerych przyjaciół; podziękowanie polskim rodzinom, które gościły u siebie dzieci z Białorusi i dały nam prawdziwy wzorzec człowieka wiary.

Obcowanie z polską kulturą wzbogaca nasze dzieci duchowo, w odróżnieniu od wszelkich przesyłek i prezentów które napływają bez podania konkretnego adresu i są rozkradane przez urzędników.

Mamy nadzieję, że za pomocą Ambasady Rzeczpospolitej Polskiej w Mińsku biurokratyczne przeszkody w sprawie wysłania do Polski czterech dziewczynek zostaną przezwyciężone. Wszelkie koszta, związane z przejazdem dzieci w obie strony pokryje firma "Mart".

Włodzimierz Utko

dyrektor firmy **"Mart"**
Lida

Na szczególną uwagę zasługuje szczodrość i serdeczność zwykłych polskich obywateli, którzy nie tylko gościli u siebie nasze dzieci, ale i śledzili ich dalsze losy.

W KILKU ZDANIACH

Religijne gminy muzułmańskie na Białorusi zjednoczyły się. Nowo powstała organizacja nosi nazwę Muftisibat.

■

Do końca 1992 r. w obwodzie Grodzieńskim zarejestrowano 2210 małych przedsiębiorstw, spółek z ograniczoną działalnością i kooperatyw. Ich udział w produkcji stanowi mniej niż 1 proc.

■

W Mińsku odbył się XV Mendelejewski Zjazd ogólnej i stosowanej chemii. W obradach wzięło udział ponad tysiąc naukowców z 24 krajów.

■

71 proc. respondentów Ośrodka Badań Opinii Publicznej w Polsce opowiedziało się za ordynacją wyborczą, pozwalającą na wyłonienie trzech, czterech silnych partii politycznych.

■

Tylko co dwudziesty Polak ankietowany przez Ośrodek Badań Opinii Publicznej określa swoją sytuację materialną jako dobrą lub niezłą. 40 proc. badanych uważa, że powodzi mi się znośnie.

■

W Polsce w marcu b.r. produkcja przemysłowa była blisko 0,7 proc. wyższa w porównaniu z marcem ub. r.

■

Dwa Migi 29 będą od czerwca wykonywały zadania "policji powietrznej" na granicy polsko-niemieckiej.

■

Na Syberii odbędą się pierwsze wspólne amerykańsko-rosyjskie manewry wojskowe.

■

Dokonano reorganizacji Sekretariatu Rady Najwyższej RB - zredukowano 25 stanowisk, powołano dział organizacyjny i dział międzynarodowy.

■

W finale Konkursu "Miss Grodna 93" palmę pierwszeństwa uzyskała studentka wydziału fizyki Uniwersytetu Grodzieńskiego Inesa Gordziejko. Zwyciężczyni otrzymała kolorowy telewizor i bezpłatną podróż do Włoch.

■

Komitet Archiwistyki i Biurowości przy Radzie Ministrów RP, Narodowe Archiwum Republiki Białoruś oraz Instytut Badań Politycznych Polskiej Akademii Nauk rozpoczynają wspólne badania współczesnej historii, które przyczynią się do zlikwidowania wielu białych plam.

■

Powstaje Państwowy Kartograficzno-Geodezyjny Fundusz Republiki Białoruś.

Ruszyła wiosenna fala

Każdego dnia polską granicę wschodnią przekraczają tysiące obywateli republik wchodzących w skład WNP oraz mieszkańców Litwy. Wraz z nastaniem wiosny ruszyła prawdziwa fala handlarzy, dla których Polska ze sklepami pełnymi towarów jawi się jako prawdziwy Zachód. Wielu z przyjeżdżających, licząc na szczęście oraz tolerancję polskich celników, wiezie ze sobą prawdziwą kontrabandę.

W zespole prasowym Straży Granicznej poinformowano mnie, że od 1 stycznia 1993 roku polską granicę wschodnią przekroczyło ponad 300 tys. pojazdów i ok 3 mln osób. Jest tajemnicą poliszynela, że znaczny procent z tych, którzy deklarują kilkudniowy pobyt, na wszelkie możliwe sposoby przedłuża pobyt w Polsce. Obywateli rosyjskich, litewskich oraz Ukraińców i Białorusinów spotkać można najczęściej na wszelkiego rodzaju bazarach oraz targowiskach. Korona warszawskiego Stadionu X-lecia od kilku lat jest opanowana przez przybyszy ze Wschodu.

Zdaniem pracowników urzędów celnych i Straży Granicznej, wśród przybyszów coraz częściej zdarzają się mieszkańcy republik środkowoazjatyckich. Wizja bajońskich (jak na tamte warunki) zarobków ściąga do polskich miast mieszkańców Irkucka, Dniepropietrowska oraz wielu zauralskich aglomeracji. Często jadą 7-8 dni, aby przez sobotę i niedzielę sprzedać zbierane przez wiele tygodni towary. Postawa przybyszów przypomina czas, gdy Polacy masowo ciągnęli do Berlina i Wiednia. Trzeba jednak przyznać, że skala handlowania oraz warunki, w jakich podróżują "turyści" ze Wschodu budzą grozę. Jazda trasą Terespol - Warszawa bądź w kierunku na Kuźnicę, to kolumny rozklekotanych Ikarusów i Mazów oraz powszechnie dostrzegana niska kultura jazdy. Od białostockich taksówkarzy usłyszałem powszechne tam powiedzenie: jedzie Azja. Jest w tym, niestety, wiele prawdy. Nie ustępowanie drogi, parkowanie na podjazdach oraz jazda według zasady "większy ma rację", to cechy wschodnich kierowców.

Wiosna i lato sprzyjają wzrostowi liczby przyjazdów do Polski. Według ostrożnych prognoz, w tym roku wschodnią granicę przekroczyć może ponad 20 milionów cudzoziemców. Wielu z nich przyjeżdża po kilka razy w miesiącu.

W każdym dużym polskim mieście funkcjonuje nieformalny rynek zaproszeń dla naszych sąsiadów. Z noclegów dla Rosjan czy Białorusinów żyje wiele rodzin w Siedlcach, Białymstoku, Giżycku czy Legionowie. Funkcjonują nawet oficjalne noclegownie (popularne zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym), w których za 40 tysięcy złotych oferuje się łóżko i ciepłą wodę.

Władimir wraz z Eleną są w Polsce po raz siódmy. Ona, pedagog, przerwała na rok pracę i zajmuje się gromadzeniem towaru, który później wraz z mężem wysłużoną Ładą wożą do Białegostoku. Handlują zwłaszcza bielizną dziecięcą i firankami. Do hurtowników dostarczają sprzęt gospodarczy. Jak twierdzą, nie zajmują się handlem wódką. Wszystko co zarobią, zamieniają na banknoty z wizerunkami Waszyngtona oraz popularny sprzęt audio. Przy dobrym weekendzie zarabiają 400-500 dolarów. W Kijowie taka sama suma to prawdziwy majątek. Z każdego zarobku odliczają tzw. koszty organizacyjne na swojej granicy w wysokości 50 dolarów. Na co one idą, można się tylko domyślać.

fot. A. GÓRSKI

Z ruchów przy bazarowych kantorach można wnioskować, że zarobione złotówki wymienia się na dolary. Specjaliści z CUG oraz resortu finansów oceniają, że w ten sposób opuszcza Polskę ponad 1,5 miliarda dolarów rocznie.

- Odkładamy na mieszkanie - mówi Jurij, były oficer AR - oraz na butik, który wraz ze znajomymi chcemy otworzyć w Lidzie. Jeśli dobrze pójdzie, to kapitał zgromadzimy do lata.

Na setkach targowisk handluje się nie tylko cywilnym towarem. W miejscach, które odwiedziłem, bez większego problemu można było kupić kompletne umundurowanie oficera, zestawy odznaczeń wojskowych oraz sztandary i proporce jednostek wojskowych. Sprzedaż tych ostatnich jest mimo wszystko przykładem głębokiego upadku morale.

Nie brakuje również specjalistycznego sprzętu. Za 10-12 milionów w Warszawie lub Białymstoku można nabyć lornetkę z dalmierzem laserowym, taką samą, jakie mają jednostki artylerii. Spotkałem także wizjery z wozów bojowych, mundury polowe oraz dużą ilość lunet, które po niewielkiej przeróbce nadają się do sztucerów. Sprzęt ten, choć ewidentnie wojskowy, nie zalicza się do broni, dlatego też nie można zatrzymać go na granicy.

Przy odrobinie szczęścia trafić można także na prawdziwe rarytasy. Przy warszawskiej hali Banacha oferowano np. za 400 dolarów inkrustowaną szablę kozacką z XVIII wieku oraz celownik noktowizyjny z podświetlaczem punktowym.

Oferta targowisk przyciąga tysiące Polaków. Zaopatrują się tam przedstawiciele prawie wszystkich środowisk. Niestety, na bazary ściągają także prawdziwe społeczne męty. Na jednym z białostockich targowisk powszechna jest już "dystrybucja" rosyjskiej wódki na szklanki. Jedna porcja (100 g alkoholu, kawałek ogórka i chleba) kosztuje od 8 do 12 tysięcy. Całą, wątpliwego pochodzenia butelkę można kupić za 50 tysięcy.

- Nie ma dnia, aby Straż Graniczna nie wykrywała prób przemytu alkoholu i papierosów - mówi Czesław Piątkowski z zespołu rzecznika prasowego KG SG. - Niedawno funkcjonariusze z Terespola ujawnili próbę przemytu 98 kartonów papierosów. Od początku roku zatrzymano ponad 700 sprawców przestępstw.

Zdarzają się także niecodzienne zatrzymania, które mogą mieć poważne następstwa dla zdrowia Polaków. Nie tak dawno w Brześciu u jednej z obywatelek Białorusi zatrzymano dużą ilość grzybów o bardzo wysokim stopniu napromieniowania.

Wymiana handlowa, jeśli tak można nazwać omawianą strefę, ma także ciemniejszą stronę. Jej dokładnie poznanie, grozi, niestety, spotkaniem z gruzińskim lub moskiewskim osiłkiem.

Na rynku polskiej prostytucji działa ponad tysiąc "panienek" ze Wschodu. Duża część z nich działa w sposób zorganizowany i dotarła już do renomowanych hoteli. Nie brakuje jednak turystek, które ten proceder traktują jednorazowo w myśl zasady: szybko i dobrze zarobić. Swietłana nie jest zbyt rozmowna. Nie ma mowy o wyciągnięciu magnetofonu lub zrobieniu zdjęcia. Za 20 dolarów zgadza się przekazać potrzebne informacje.

Wraz z koleżanką, również filologiem romańskim, przyjechała do Polski na dwa miesiące. Jej mąż nie ma zielonego pojęcia, że jest prostytutką. Napisała, że dostała pracę w nocnym klubie. Starsze koleżanki nauczyły ją, że ma decydować się tylko na klientów w dobrych samochodach i o nienagannym wyglądzie zewnętrznym. Nie wsiada więc do "maluchów" i nysek. Stawka za niespełna godzinny "seans" wynosi od 50 do 100 dolarów. Kiedy pytam, czy nie boi się AIDS, nie potrafi nic odpowiedzieć.

Jeden ze znajomych policjantów, zajmujący się tym obszarem przestępczości, twierdzi, że najwięcej dziewczyn ze Wschodu uprawiających prostytucję przybywa do Polski latem. To one okupują plaże i przydrożne parkingi.

Wszystko wskazuje na to, że wymiana osobowa pomiędzy Polską a państwami wschodnimi będzie rosła. Część ugrupowań politycznych jest za jej ograniczeniem poprzez wprowadzenie wiz lub rejestrowanych zaproszeń. Prawdą jest jednak i to, że przeważająca część gości przestrzega polskiego prawa i z sympatią odnosi się do naszego kraju. Przestępcy i kombinatorzy stanowią margines. W porównaniu z pierwszym kwartałem ub. roku zanotowano ponad 20 proc. spadek przestępstw granicznych.

Są także inne problemy. Wśród rzekomych turystów pojawiają się ludzie oferujący niebezpieczne towary. Właśnie z południowych republik dawnego ZSRR wiedzie jeden z największych narkotykowych szlaków. Nie ukrywajmy i tego, że odwiedzają nas także kadrowi pracownicy wywiadów, których interesują nie tylko sklepowe półki. Ich zainteresowanie różnymi problemami obronności i bezpieczeństwa dostrzegają pracownicy naszego kontrwywiadu.

Okres letni sprzyja także swoistej, krótkoterminowej "emigracji" zarobkowej do Polski. Już dzisiaj w Suwalskiem lub Siedleckiem na prywatnych budowach spotkać można murarzy i specjalistów budowlanych z Litwy i Białorusi.

- Mnie nie interesuje polityka - twierdzi Igor, elektronik z Grodna. - Przyjechałem tutaj, aby zarobić. Chciałbym, żeby u nas na Białorusi było tak, jak w Polsce. Będę przyjeżdżał tak często, jak często się da. Jak odłożę, pomyślę o poważniejszym handlu podzespołami do komputerów.

Pracownikom Straży Granicznej i celnikom nie brakuje pracy. Gdy kończyłem zbieranie materiału, funkcjonariusze KG SG poinformowali mnie, że wczoraj na przejściu w Kuźnicy zatrzymano 6 Ład, które próbowano nielegalnie przemycić. Zdarzają się także niecodzienni turyści. Tylko w tym roku zatrzymano 62 osoby, które zaplanowały nielegalnie odwiedzić... swoje dziewczyny lub chłopaków w Polsce. Mówiąc żartobliwie, miłość granic nie wybiera.

Mariusz Jędrzejko
"Polska Zbrojna"

CZAS NIEPOKOJU

CZ. XI

Jurij Gordiejew

W 1780 Tyzeuhauz został odsunięty od władzy. Podskarbi nie miał możliwości zwrócić zaciągniętych w 1776 r. długów w wysokości 9 mln. złotych. Na mocy uchwały sejmowej od Tyzeuhauza należało wyegzekwować 4 mln złotych. Takich pieniędzy nie posiadał. W czerwcu Rzewuski, zażarty przeciwnik podskarbiego i jego reform częściowo spłacił zadłużenie i został zarządcą ekonomii królewskiej. W Horodnicy zjawił się podkomorzy Warszawski W. Sobolewski, który zebrał wszystkich poddanych i zaznajomił z treścią rozkazu króla. A. Tyzeuhauza areztowano, lecz udało mu się zbiec i znaleźć schronienie w murach kolegium jezuickiego. 3 sierpnia w liście do króla Tyzeuhauz skarżył się, że pracownicy manufaktur zostali rozpędzeni. Pomimo to 1 września Rzewuski ogłosił zamknięcie manufaktur. W 1783 r. na Horodnicy pozostało 6 manufaktur, magazyn i sklep. Sprawa Tyzeuhauza niejednokrotnie była rozpatrywana na sejmach w 1780 r., 1782 i 1784 r., w wyniku czego wykryto wiele nadużyć. Oskarżono Tyzeuhauza o nieprawidłowości w prowadzeniu biurowości, defraudację pieniędzy, nadużycia celne. Uratował Tyzeuhauza przed sądem król.

Wiele planów Tyzeuhauza nie zostało wcielonych w życie. Planował on założyć dom dla podrzutków i towarzystwo filantropijne, szereg szkół, towarzystwo astronomiczne i akademię nauk. Nie udała się próba sprowadzenia do Grodna wielu wybitnych malarzy i uczonych, między innymi J.J. Rousseau.

Ostatni okres życia A. Tyzeuhauza był niezwykle trudny. Wrogowie snuli oszczerstwa. Np. w 1784 r. żona rosyjskiego oficera Ugriumowa robiła donosy królowi, że jakoby Czartoryscy i Tyzeuhauz próbowali ją podkupić by otruła króla. Król nie dał wiary tym oszczerstwom. Nienawiść do Tyzeuhauza potęgował fakt, że nie posiadał on łatwego charakteru. Natomiast o Tyzeuhauzie jako człowieku świadczy fakt, gdy po śmierci braci, będąc kawalerem, zaopiekował się on osieroconymi siostrzeńcami.

Przez jakiś czas przebywał A. Tyzeuhauz w Wilnie, gdzie go często odwiedzali pijarzy z klasztoru św. Rafała. Jeśli można dać wiarę tłumaczowi byłego podskarbiego księdzu Boguszowi, przed śmiercią Antoni Tyzeuhauz postradał zmysły. 31 marca 1785 r. A. Tyzeuhauz zmarł w Warszawie, pochowany został w grobowcu familijnym kościoła Karmelitów w Żołudku.

Jurij Gordiejew

Kilka pytań do...

Według słów naszego Prezydenta dążymy do gospodarki rynkowej, lecz na razie nie widzimy żadnych posunięć w tej sferze. Natomiast gospodarka bazarna prosperuje jak najlepiej. Pociągi kierunku "Grodno-Białystok" są przepełnione polskimi i WNP-kimi przesiębiorcami, którzy za wszelką cenę starają się wywieźć za granicę wszystko co się da. Rozmawiam z zastępcą kierownika urzędu celnego **Mikołajem Czerniawskim**:

Irena Artisz: Jakiego rodzaju naruszenia przepisów najczęściej dokonuje się przy przekroczeniu granicy?

Mikołaj Czerniawski: Przeważają, oczywiście, naruszenia ustalonych norm przewożenia przedmiotów wysokiej wartości, waluty i towarów gospodarczych, są również naruszenia prawodawstwa nie tylko celnego, lecz i o charakterze administracyjnym, kryminalnym.

I.A. Czy udało się wam wykryć bardziej zorganizowane struktury przestępcze?

M.C. Niestety nie. Narazie nie wykryliśmy żadnej grupy, przeważają przestępstwa dokonywane przez osoby indywidualne, narodowość lub miejsce zamieszkania nie grają tu żadnej roli, zależy to od koniunktury ekonomicznej państwa.

I.A. Czy przewidują się jakieś zmiany w przepisach celnych?

M.C. Od 1 lipca wchodzi w życie Kodeks Celny Republiki Białoruś, co spowoduje małe zmiany w przepisach i aktach normatywnych.

I.A. Czy w urzędzie celnym istnieje taki problem jak płynność kadr?

M.C. Stosunek naszych pracowników do swoich obowiązków jest bardzo zróżnicowany. Jedni przychodzą, nie wiedząc na czym polega praca celnika, bardzo szybko rezygnują; drudzy, natomiast, przychodzą ze szczerym zamiarem jak najszybciej nabrać brudnych pieniędzy i szybko odejść. Nie wszystkim udaje się to tak łatwo, właśnie wtedy zajmuje się nimi prokuratura i służby specjalne.

I.A. Ile zarabia przeciętny pracownik urzędu celnego?

M.C. Od 25 tysięcy i wyżej, pensja celników zależy od stopnia zaangażowania, znajomości języków obcych, wysługi lat. Przy przyjściu do pracy zwracamy uwagę na wykształcenie pretendentów, znajomość podstaw psychologii, medycyny i prawa.

I.A. Dziękuję panu za rozmowę.

Rozmawiała Irena ARTISZ

Święto kultury polskiej

Ciąg dalszy ze str. 1

mi starego miasta, przeżyliśmy radosne chwile prawdziwego święta narodowego, które nie jest wpisane do żadnego kalendarza, ale pozostanie w naszej pamięci na zawsze. Dzisiaj już po raz drugi w historii naszego Związku zebraliśmy się żeby przeprowadzić Święto Piosenki Polskiej. Mogło to się odbyć wyłącznie w państwie niezależnym i suwerennym, w państwie które zaczyna iść na spotkanie naszym potrzebom kulturalnym."

T. Gawin podkreślił, że Święto Piosenki Polskiej nie mogłoby się odbyć bez pomocy Ministerstwa Kultury Republiki Białoruś, które przeznaczyło na ten cel 1 mln. rb.

Następnie głos zabrał Przewodniczący "Wspólnoty Polskiej" marszałek Andrzej Stelmachowski: "Chciałbym Państwu przede wszystkim podziękować za możliwość oglądania tak wspaniałego święta polskości. Cieszy mnie fakt, że spotykamy się z życzliwością władz białoruskich i mieszkańców miasta, więc chciałbym Państwu życzyć żebyśmy mogli spotykać jak najczęściej, żeby granica która się znajduje niedaleko, łączyła, a nie dzieliła nas. Niech pieśń polska rozbrzmiewa nie tylko na estradach lecz w domach i sercach nas wszystkich."

Koncert otworzył zespół "Lechici" Związku Polaków na Białorusi pod kierownictwem Reginy Zawadzkiej. Głośne "brawa" otrzymał uczestniczący w Festiwalu taneczno-artystyczny zespół pieśni i tańca ludowego "Karolinka" z Brześcia. Ten zespół był już nagradzany na Pierwszym Polonijnym Festiwalu w Ktośnie i Międzynarodowym Folklorystycznym Festiwalu w Nowym Sączu. Rozmawiam z jego kierownikiem Janem Trzeciakiem.

I.A. Jest Pan jednocześnie kierownikiem zespołu "Karolinka" i prezesem miejskiego oddziału ZPB w Brześciu?

J.T. Z "Karolinką" zacząłem pracować znacznie wcześniej, a później tak się zdarzyło, że wybrano mnie prezesem. Jest to, oczywiście, bardzo trudne połączenie, niezmiernie dużo czasu i wysiłku poświęcam zespołowi, w skład którego wchodzą dzieci w wieku od 5 do 16 lat, którzy potrzebują stałej opieki i pracy.

Pracujemy wspólnie z żoną, sam bym tego nie zdołał zrobić, czasami mam takie wrażenie, że moja żona jest lepszą kierowniczką niż ja. Najważniejszym dla mnie jest to, że pracujemy nad wspólną sprawą dla dobra dzieci, sztuki polskiej, kultury tanecznej oraz dla odrodzenia tańca narodowego.

Kółko taneczne powstało 4 lata temu, w tym samym czasie, kiedy został zorganizowany Oddział miejski ZPB im. Romualda Traugutta. Pierwsze kroki były bardzo trudne, brakowało nam pomocy władz, Ministerstwa Kultury oraz przeciętnych mieszkańców Brześcia. Więc dopiero w 1992 r. zdołaliśmy przekształcić kółko taneczne w zespół. Staramy się przyjmować dzieci z rodzin polskich, ale to nie znaczy, że dziecko utalentowane, lecz należące do innej narodowości nie może tańczyć w naszym zespole. Swoją pracą chcemy odtworzyć piękno polskiego tańca, piękno kultury polskiej, a to nie jest możliwe bez rzeczy podstawowych: talentu i serca".

W Festiwalu udział wzięło 19 zespołów z obwodu Grodzieńskiego i miasta Brześć. Każda grupa wokalna, każdy zespół taneczny, przedstawiły swój program.

Po ponad pięciu godzinach pracy jury nagrodziło kilka najbardziej ciekawych zespołów. Nagrodę Oddziału Kultury Grodzieńskiego Komitetu Wykonawczego otrzymał zespół "Echo Grodna" pod kierownictwem Wiesławy Więcławowicz; wyróżniony został zespół "Lechici" z Grodna, zespół dziecięcy "Karolinka" z Brześcia, grupa wokalna z Brzestowicy, zespół "Lidzianie" z Lidy.

Festiwal Piosenki Polskiej dla miejscowych Polaków był nie tylko zwykłą uroczystością, lecz symbolem odradzającej się polskości, triumfem kultury polskiej. Zauważyłam, że niektóre starsze osoby siedzące na sali płakały ze wzruszenia.

Kończąc, chciałabym zacytować słowa najstarszej pani jaką spotkałam na Festiwalu: "Jest to najszczęśliwszy dzień w moim życiu, myślę, że Polacy mogą być z siebie dumni".

Irena Artisz

Tańczą "KAROLINKI" z Brześcia

ZE ŚWIATA POLONII

NA PRZYKŁAD W AUSTRALII

Jednym z tradycyjnych dylematów mniejszości etnicznych w każdym społeczeństwie jest zapewnienie swego kulturalnego i społecznego przetrwania. Często obok celów kulturalnych lub religijnych, istnieją także cele polityczne. Rolę taką spełniają szkoły estońskie, ukraińskie, armeńskie oraz wiele innych grup w Stanach Zjednoczonych.

Bogata sieć szkolnictwa polonijnego Australii - istnieje tam ok. 50 szkół dokształcających - wydaje się opierać swą pedagogiczną aktywność przede wszystkim na założeniach kulturalnych i społecznych. Duża część tych szkół została założona przez b. żołnierzy Armii Polskiej na Zachodzie - z myślą o przekazaniu młodemu pokoleniu tych samych wartości i tych samych uczuć wobec kraju, jakie oni wynieśli w 1939 roku.

Owa liczba około 50 szkół stanowi niewątpliwie imponujące osiągnięcie pedagogiczne. Liczba Polonii Australijskiej obraca się około liczby 200 tysięcy - rozproszonych wśród 6 wielkich metropolii miejskich oraz tysięcy małych osiedli, zagubionych w pustyni i buszu oczywiście, skala wielkości tych szkół jest bardzo zróżnicowana: od 30 uczniów począwszy na 300 skończywszy. Dla rodziców polonijnych istotna jest jednak polska placówka oświatowa - z programem języka polskiego, historii, geografii, kultury i zwyczajów polskich; a więc owego podstawowego tworzywa kulturowego jednostki.

Jednym z powodów tego bogatego rozwoju szkolnictwa polonijnego w Australii jest poparcie finansowe rządu federalnego - także akceptacja kredytów i stopni uczniów w ogólnym systemie szkolnictwa australijskiego. Szkoły etniczne stanowią więc ważną część procesu oświatowego Australii - podobnie, jak w Kanadzie. Rząd australijski opłaca wydanie podręczników polskich oraz pomaga częściowo opłacać nauczycieli.

Sieć organizacyjna szkół polonijnych

Łącznikiem organizacyjnym, który zbliża szkolnictwo polonijne w Australii jest Komisja Oświatowa w Federacji Organizacji Polskich - a więc odpowiednik naszego Kongresu Polonii Amerykańskiej. Organizacja ta posiada swoje wydziały w każdej metropolii australijskiej, gdzie znajdują się większe skupiska polonijne. Równocześnie, podobnie jak w Stanach Zjednoczonych, szkoły stanowią samodzielne placówki administracyjne i finansowe, które współpracują ze sobą poprzez konferencje, sympozja i zjazdy pedagogiczne.

Podkładem do kontaktów jest wspólne określenie celu oświaty polonijnej, jej programu nauczania, wymiana obserwacji i doświadczeń pedagogicznych - oraz większe zbliżenie towarzyskie wśród nauczycieli. Kontakty osobiste pomagają tworzyć środowiska nauczycielskie, często są źródłem większej dynamiki pedagogicznej oraz atrakcyjnych eksperymentów dydaktycznych w klasie szkolnej.

Dla Polonii Australijskiej szkoły dokształcające stanowią to miejsce, w którym dzieci otrzymują wprowadzenie do kultury polskiej oraz do kręgu wspólnoty etnicznej. Komisja Oświatowa jest ciałem koordynującym, które zapewnia swoistość oświaty, pobudza do dialogu między szkołami oraz utrzymuje kontakty z instytucjami federalnymi, jest to także organizacja, która reprezentuje szkolnictwo polonijne w kontaktach z Londynem, krajem oraz z innymi etnicznymi, posiadającymi swe placówki oświatowe, jak włoska, grecka czy niemiecka.

W polskiej klasie szkolnej

Prawdziwe życie oświaty polonijnej w Australii odczuć można w klasie szkolnej - siedząc wśród uczniów, czytając ich staranne zeszyty, słuchając pięknej recytacji polskiej poezji, czy uczestnicząc w przygotowaniach do przedstawień polskich legend.

Klasa jest mikro-światem polskości w jej najbardziej autentycznym wyrazie - gdzie język i uczucia formułują postawy uczniów od klas przedszkolnych po klasy naturalne. Atmosfera polska jest odczuwalna w każdym zdaniu uczni i nauczyciela. Jest to atmosfera, która tu, w Australii, tworzy szczególne uczucie związków zarówno z uczniami jak i z krajem. Ocean i odległość zostały wyeliminowane. Siła i piękno słowa polskiego, podanego z głębokim przeżyciem, tworzą własną rzeczywistość ukształtowaną przez kulturę i historię.

Sobotnia Szkoła Języka Polskiego w Melbourne, Victoria, mieści się w budynku miejscowej szkoły średniej. Uczestniczy w niej ok. 200 uczniów od klasy 1 po klasę 12. Polski personel pedagogiczny otrzymuje odpłatność od rządu australijskiego. Program nauczania jest zaakceptowany przez federalne i stanowe władze oświatowe.

Młodzież polonijna posiada dobre opanowania języka polskiego. Starsze klasy, jak 8, 10 czy 12 dokonują analizy polskich utworów literackich, jak Wyspiańskiego, Tuwima, czy Mickiewicza - z dużą swobodą krytyczną.

Kierowniczką szkoły jest Krystyna Szadura - doświadczony pedagog i sprawny organizator. Przed przyjazdem do Australii, uczyła ona także w polskich szkołach w Anglii, znajdujących się w zasięgu Polskiej Macierzy Szkolnej. Grono pedagogiczne posiada wieloletni staż nauczania w Polsce - większość przybyła do Australii kilka lat temu.

Przy Polskim Ośrodku Kulturalnym w Dandenong, koło Melbourne, znajduje się szkoła im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, posiadająca ponad 130 uczniów. Piękny i przestronny ośrodek zapewnia dobre zaplecze dla oświaty polonijnej. W stadium przygotowania jest następny budynek szkolny.

W równie atrakcyjnej sytuacji znajduje się oświata polonijna w Syndey. W okolicy tej metropolii aktywnych jest 8 szkół polonijnych. Jedną z nich jest Polska Szkoła Sobotnia przy Macquarie University.

Znajdując się na terenie jednego z najwybitniejszych uniwersytetów australijskich, szkoła polska korzysta z bezpłatnych klas. Zapisanych jest ponad 60 uczniów. Młode i dynamiczne grono nauczycielskie przeniosło najlepsze doświadczenia metodyczne z kraju - i stworzyło z jej placówki oświatowej atrakcyjny ośrodek polskości w Australii.

Kierowniczka szkoły, Elżbieta Cesarska, wytworzyła atmosferę bliskiej współpracy zarówno wśród pedagogicznego, jak i w kontakcie z innymi szkołami polonijnymi w Sydney.

Poza Melbourne i Sydney, silne ośrodki szkolnictwa polonijnego w Australii znajdują się także w Adelaidzie (Australia Południowa) oraz w Brisbane (Queensland). Rodzice polonijni doskonale rozumieją, iż szkolnictwo zbliża polską grupę, wzmacnia ją społecznie i pozwala w przyszłości planować wpływy polityczne w Australii.

Mimo swej raczej skromnej liczby 200 tys. Polonii - istnienie 50 szkół w Australii daje świadectwo troski polskiej grupy etnicznej o swe kulturalne przetrwanie. Stanowi to osiągnięcie pobudzające do uzasadnionego optymizmu,

Edmund Osysko

Holocaust przyniósł zagładę sześciu milionom Żydów, w tym trzem milionom Żydów polskich. Ocalał ich dorobek.

W chwili wybuchu wojny 1939 r. Żydzi stanowili 10 proc. ludności Polski. Byli przeważnie mieszkańcami miast. W Warszawie, Krakowie, Lwowie, Wilnie, Łodzi czy Lublinie stanowili jedną trzecią ludności, a w miasteczkach centralnej Polski ich liczba często przekraczała połowę mieszkańców.

Żydzi polscy chlubili się swoją patriotyczną przeszłością. Liczni nazywali siebie po prostu Polakami wyznania mojżeszowego. Wielu z nich brało udział w walkach narodowowyzwoleńczych.

ZAMORDOWANY ŚWIAT

Podczas insurekcji kościuszkowskiej wsławił się bohaterski dowódca żydowskiego pułku jazdy, Barek Jaselewicz. W powstaniu listopadowym uczestniczył jego syn, Józef Berkowicz oraz grupa słuchaczy Warszawskiej Szkoły Rabinów i Gwardia Miejska Starozakonnych. Żydzi byli żołnierzami legionu Mickiewicza we Włoszech, a w powstaniu styczniowym brali udział m.in.: Gumplowiczowie, Aleksander Kraushar, Henryk Wohl - dyrektor Departamentu Finansów powstańczego Rządu Narodowego. Jednym z dowódców jazdy powstańczej był ortodoksyjny Żyd, Herszlik Kasztan. Walczyli o niepodległość w legionach Piłsudskiego; ponad osiemdziesięciu z nich poległo, a prawie dwustu otrzymało wysokie odznaczenia.

W czasie kampanii wrześniowej do walki w szeregach Wojska Polskiego stanęło około stu tysięcy żydowskich żołnierzy.

Co najmniej 32 tys. - jak podaje historyk żydowski, dr Filip Friedman - poległo, zostało rannych lub zamordowanych w obozach. Część oficerów ocalała w oflagach, dzięki konwencjom międzynarodowym i pomocy ich kolegów - polskich oficerów. Żydzi znaleźli się również wśród ofiar Katynia. Jednym z zamordowanych tam był naczelny rabin Wojska Polskiego, major Baruch Steinberg.

Udział Żydów w rozwoju wielu dziedzin zaznaczył się szczególnie od początków XIX wieku. Podczas gdy polska arystokracja, ziemiaństwo, a nawet drobniejsza szlachta, z wyjątkiem pewnych grup mieszczaństwa, nie kwapiły się do większej aktywności w przemyśle, handlu i bankowości, inicjatywę w swoje ręce wzięli Żydzi, a często także Niemcy osiadli na ziemiach polskich.

Z inicjatywy Kronenbergów, rodu pochodzenia żydowskiego, budowane były koleje z Warszawy do Bydgoszczy, Brześcia, Mławy i innych miejscowości. Z ich nazwiskiem związane było powstanie licznych cukrowni, kopalni oraz banków. Jeden z młodszych Kronenbergów - Leopold Julian (1849-1937), wyjednał u władz carskich zgodę na budowę pomnika Adama Mickiewicza, przyczynił się do budowy gmachu Politechniki Warszawskiej oraz - wspólnie z Aleksandrem Rajchmanem, Emilem Młynarskim i kilkoma polskimi arystokratami - Filharmonii Warszawskiej. Tenże Kronenberg, wspólnie z hrabią Maurycym Zamojskim, w 1909 roku, gdy filharmonia popadła w tarapaty finansowe, ustrzegł ją przed bankructwem, wspierając ogromną kwotą 340 tys. rubli.

Spowinowacony z Kronenbergami był Jan Bogumił Bloch, "król kolei żelaznych". Działał w wielu dziedzinach przemysłu i finansów. Swą karierę rozpoczął w wieku kilkunastu lat, gdy jako aplikant magistracki w Radomiu zmuszony był przyjąć chrzest, by nie stracić posady. Nie oderwał się jednak całkowicie od społeczności żydowskiej, którą wspomagał w działaniach filantropijnych. Elita religijna Żydów traktowała Blocha jako renegata, na przykład gmina żydowska w Łącznie odmówiła przyjęcia od niego daru w postaci nowej, okazałej synagogi, którą chciał tam zbudować. Bloch był erudytą, parał się pisarstwem ekonomicznym, a do historii przeszło jego monumentalne dzieło "Przyszła wojna", wydane - poza polskim - w czterech językach. Zawarte w pracy tezy okazały się sensacją, wzbudzając wielkie zainteresowanie w sferach politycznych Europy. Bloch był właścicielem licznych linii kolejowych i zakładów przemysłowych, dał się też poznać w Warszawie jako działacz komunalny, chociaż jego teorie ekologiczne, w których głosił, że skanalizowanie ścieków, czyli odprowadzenie brudów do Wisły, przyczyni się do zanieczyszczenia środowiska, nie wywołały właściwej reakcji.

W Królestwie znane były rody Epsteinów, Natansonów, Teoplitzów, Bersonów i innych. Rodziny Wawelbergów i Rotwandów były aktywnymi rzecznikami zgodnego współżycia Polaków wszystkich wyznań. Szczególnie aktywny Hipolit Wawelberg (do śmierci pozostał przy judaizmie) był inicjatorem i założycielem Szkoły Technicznej im. Wawelberga i Rotwanda, która w 1919 r. została upaństwowiona jako Państwowa Szkoła Budowy Maszyn i Elektromechaniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda. W 1929 r. do nazwy dodano "Wyższa", a w roku 1951 połączono ją z Politechniką Warszawską. Obok wielu inicjatyw społecznych, jak budowa szpitali, schronisk, muzeów - w 1897 r. powstała fundacja "Tanie mieszkania imienia Hipolita i Ludwiki - małżonków Wawelberg". Powstało osiedle dla 175 najuboższych rodzin - żydowskich i polskich. Niektóre z tych domów stoją w Warszawie do dziś.

W rozwoju polskiego przemysłu włókienniczego, wsławiły się m.in. rody Ejtingenów, Konów i Poznańskich. Poznańscy zapisali się w dziejach Łodzi wieloma akcjami społecznymi: dzięki nim powstały domy opieki, szpital, dom modlitwy dla Żydów i... cerkiew dla prawosławnych. Budowali nie tylko obiekty fabryczne, także domy mieszkalne oraz okazały plac przy ulicy Ogrodowej i rezydencję pałacową przy ul. Długiej. Obiekty te służą teraz muzeom Łodzi. Poznańscy sprawowali też znaczący mecenat w życiu kulturalnym Łodzi. Szczególnym zainteresowaniem darzyli teatr i muzykę, wspierali działalność Stowarzyszenia Młodych Muzyków Polskich w Paryżu. Jedna z córek Maurycego Poznańskiego, Iza Landsbergowa, była zaprzyjaźniona z Karolem Szymanowskim, któremu pomagała w najcięższym końcowym okresie jego życia, finansując pobyt w klinikach i sanatoriach Szwajcarii.

W branży włókienniczej osobliwą postacią był Maurycy Orzech. Warszawianin, właściciel fabryki tkanin "cienko-przędnych", oraz dużego magazynu tekstylnego, zwanego "Bazarem Orzecha" i kilku okazałych kamienic czynszowych - był jednocześnie aktywnym socjalistą, członkiem naczelnych władz Żydowskiej Socjalistycznej partii Robotniczej "Bund". Współredagował dziennik "Bundu". "Folks-Cajtung", finansował wiele poczynań swojej partii. Był więc unikatowym typem kapitalisty-socjalisty. Aresztowany w getcie warszawskim, został zamordowany przez gestapo w 1943 roku.

Pionierem polskiego przemysłu gumowego był Samuel Halperin, założyciel firmy PePeGe, produkującej m.in. znane "pepegi" - trampki i obuwie gumowe. Halperin zginął w katastrofie lotniczej w 1934 r.

Statystyki z 1931 roku podawały, że na zarejestrowanych w Polsce ponad 4,5 tys. przedsiębiorstw przemysłowych - żydowskich było 1250, czyli 27 proc.

Aktywnie Żydzi działali również w Sejmie i Senacie oraz we władzach komunalnych państwa, pełniąc odpowiednie funkcje. Do czołowych działaczy PPS należeli Herman Liberman, Herman Diamond i Adam Pragier. Jednym z pierwszych, najbliższych współpracowników Józefa Piłsudskiego był Feliks Perl (Res).

W międzywojennej Polsce Żydzi mieli utrudniony dostęp do stanowisk państwowych i komunalnych. Rzadko można było ich spotkać w ministerstwach czy wśród pracowników zarządów miast. Dlatego też inteligencja żydowska garnęła się do wolnych zawodów. Byli wśród niej liczni fizycy, chemicy, matematycy. Grupę wybitnych specjalistów tworzyli żydowscy lekarze: neurolodzy, (m.in. dr Samuel Goldman, Henryk Flatau, Mieczysław Minkowski), anatomowie, patolodzy, diagnostycy (m.in. ocalony przez Kościół w getcie warszawskim - prof. Ludwik Hirszfels, Leopold Landau, Juliusz Strassburger). W latach trzydziestych, np. w Warszawie, Żydzi stanowili 66 proc. lekarzy.

W palestrze znane były nazwiska wielu adwokatów, wśród nich prof. Rafała Taubenschlaga czy Leona Berensona, obrońcy w wielkim politycznym procesie więźniów brzeskich, oraz Henryka Ettingera - obrońcy w głośnym poszlakowym procesie Gorgonowej. Dzięki niemu Sąd Najwyższy uchylił karę śmierci. Żydowscy adwokaci, np. w Warszawie, stanowili 37 proc. prawników.

Z kręgów żydowskiej inteligencji wywodzili się też słynni filozofowie, socjolodzy, ekonomiści, historycy (m.in. Szymon Askenazy, Aleksander Krauszar, Marceli Handelsman - zamordowany przez hitlerowców na skutek denuncjacji) oraz wybitny polski paremiolog Samuel Adelberg, autor monumentalnej "Księgi przysłów, przypowieści i wyrażeń przysłowiowych polskich".

Wielcy wydawcy XIX wieku - Glucksbergowie i Orgelbrandowie - byli nie tylko ludźmi interesu, ale też sponsorami finansującymi edycje dzieł polskich pisarzy i uczonych. Pierwsi wydawali polskie encyklopedie i ustanawiali honoraria dla autorów. Ich tradycje kontynuowali wydawcy w okresie międzywojennym. Np. znany warszawski wydawca i księgarz Jakub Mortkowicz był zaprzyjaźniony z najwybitniejszymi pisarzami polskimi, pozostając edytorem dzieł sygnowanych "znakiem kłoska" i literami "JM". Mortkowicz publikował książki Żeromskiego, Dąbrowskiej, Kuncewiczowej, Berenta, Iwaszkiewicza, Słonimskiego, Tuwima i innych Skamandrytów (seria "Pod znakiem poetów"), serię "Pisarzy polskich i obcych" oraz albumy. Tylko w latach 1921-1931 wydał 700 tytułów. Zasłużył się również jako współzałożyciel Domu Książki Polskiej i Księgarni Kolejowych "Ruch". Był odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Polonia Restituta.

Krakowski wydawca Napoleon Telz, od 1897 r. właściciel Drukarni Narodowej (gdzie drukowano m.in. trzy krakowskie dzienniki), wydawał literaturę piękną, klasykę polską i obcą, dzieła społeczno-polityczne, albumy, a także pierwsze wydania "Elementarza" Mariana Falskiego. Do 1935 r. w Drukarni Narodowej wyszło 3118 tytułów. Telz zginął w getcie warszawskim w 1943 roku.

Kinematografia polska swój przedwojenny rozwój w znacznym stopniu zawdzięczała zarówno organizatorom, jak i reżyserom żydowskiego pochodzenia. Należą do nich m.in. Aleksander Hertz, Michał Wyszyński, Stanisław Szebego, Henryk Szaro, Aleksander Ford, a także Marian Fuks (zmarł w 1935 r.), właściciel wielkiej agencji fotograficznej, obsługującej m.in. kilka dzienników i tygodników, fotoreporter, który był także pionierem polskiej kroniki filmowej.

W Polsce - mimo wojny - przetrwały dzieła żydowskich artystów: budowle przemysłowe i mieszkalne, zaprojektowane przez znanych architektów (m.in. Pawła i Edwarda Eberta, Maksymiliana Goldberga, Henryka Sztifelmana, Lucjana Korngolda), rzeźby tak znanych artystów, jak Henryk Kuna, Józef Gabowicz, Marek Antokolski, Henryk Glicenstejn, oraz wybitnych malarzy, jak Aleksander Sochaczewski, Maurycy Gotlieb, Maurycy Trębacz, bracia bliźniacy Seidenbeute, Marek Włodarski, Leopold Pilichowski, Roman Kramsztyk.

Nie brakowało polskich Żydów także wśród szachistów. Na czołowe miejsce w świecie wysunęli się w tej dyscyplinie m.in. Akiba Rubinstein, jeden z pierwszych mistrzów nowoczesnej gry pozycyjnej, Ksawery (Saweli) Tartakower - wielokrotny reprezentant Polski na olimpiadach szachowych, Mieczysław Najdorf, Dawid Przepiórka, znany w świecie teoretyk, były redaktor miesięcznika "Świat Szachowy" (zamordowany przez hitlerowców w getcie warszawskim) i Henoch Frydman.

Wybuch wojny położył kres normalnemu życiu Żydów w Polsce. Rozpoczęła się ciemna noc hitlerowskiej okupacji. I chociaż nie spotykane w dziejach ludobójstwo zadało cios żydostwu polskiemu, jego dorobek żyje we współczesnej rzeczywistości Polski.

Bo przecież: *Non omnis moriar.*

Marian Fuka
Tygodnik "Wprost"

"PIOSENKA"

kiedy łzy znaczą zbyt często bólu ślad
i brak serc by lepiej żyć
kiedy noc trwa w każdej chwili dnia
i tylko rozpacz strach i łzy
wtedy chciałabym biec
tam gdzie nie był jeszcze nikt
gdzie w każdej chwili
rozkwita czyjeś szczęście
a na ulicy miękki mrok
okna zdziwione moimi łzami
i cienie w bramach ukryte
uwielbiam błądzić pustymi ulicami
wtedy uciekam tam
gdzie nigdy nikt nie dojdzie
i tylko ja szukam
zszarzałych beznamiętnych wspomnień
gdzieś w moim sercu

Anna Pawłowska

* * *

nie
przecież nie wszystkie dna odkryte
i jeszcze gwiazdy
i szczyt po szczycie

i miłość
już nie niewinnie prosta
i słowa ciągnące
ciężar niedomówień

ale przecież w nas
jeszcze tyle siły
ale przecież jeszcze
tyle siły w nas

więc dlaczego
pochylasz przede mną głowę
winny
mojej samotności

a w dłoniach trzymasz
zniszczone pragnienia
okruchy marzeń

tylko nie mów
że to wina świata
który nie potrzebuje
młodych gniewnych

takich jak my

Anna Pawłowska

Anna Pawłowska

MIASTO

słońce po deszczu
wschodzi
nad szarymi domami
mojego miasta
moje miasto ożywa
jak kamień
gdy oślepią go promienie
moje miasto
nagie
smutne
i obce
rozświetlone
blaskiem
brudnych ulicznych spojrzeń
mam swoje miasto
ta własność
mi ciąży

Anna Pawłowska

Mówię do Ciebie...

Z przyjemnością gościmy na łamach dzisiejszego "Głosu" wiersze naszej młodej czytelniczki z Polski. Anna Pawłowska jest uczennicą 11 klasy Liceum w Krotoszynie, od dawna pisze wiersze i ma zamiar zostać polonistką.

* * *

spójrz
idę do ciebie uśmiechem
mówię do ciebie wierszem
rozkołysana własnym
zachłyśnięta szczęściem
znów kartka pozostawiła cichy blask
w oczach rozlało się wspomnienie
jak atrament na chłodnych kopertach
które płoną
spójrz idę do ciebie łzami
mówię do ciebie sercem
zadziwiona własnym
utraconym szczęściem
zaszeleściły słowa na białym papierze
zaszeleściła miłość

POLSKIE RODY KRESOWE

BYLIŃSKI

"Polska Encyklopedia Szlachecka" (t.4, s.319, Warszawa 1936) podaje: "Byliński herbu Łodzia, 1560, Bylino powiat średzki, lidzki, Byliński herbu Sas, lwowski".

Drzewo genealogiczne Bylińskich herbu Łodzia, sporządzone przez heroldię wileńską w 1819 roku, uznaje za protoplastę tej linii Aleksandra, właściciela majętności Kleptowszczyzna w powiecie lidzkim, mającego synów Jana i Andrzeja, którym tęż posiadłość ojczystą w roku 1739 przekazał do dziedziczenia. Wykres przedstawia dzieje sześciu pokoleń jednej w gałęzi tego rodu (39 osób płci męskiej).

Wszelako dokumenty z 1623 roku wskazują, że Gabryel Janowicz Byliński i jego żona Anna Eysmontówna posiadali folwark Koraziewski w tymże powiecie.

Według danych heroldii wileńskiej z 1851 roku Bylińscy byli wówczas mocno rozgałęzieni i zamieszkiwali m.in. miasto Wilno oraz powiaty kowieński, oszmiański, trocki, wileński. Byli potwierdzani w rodowitości szlacheckiej w latach 1818, 1820, 1829, 1832.

Spokrewnieni byli poprzez branie żon z takimi rodzinami szlacheckimi, jak Chrulowie, Kucewiczowie, Towczynowiczowie, Truszyńscy, Wyszomirscy.

Zachował się autentyczny przywilej królewski, dotyczący dziejów tej rodziny, który brzmi jak następuje: "August Wtóry, z Bożej łaski Król Polski, Wielki Książe litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, smoleński, siewierski i czernihowski, a dziedziczny Książe saski i elektor etc, etc, oznajmujemy tym listem przywilejem Naszym wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy: Tak są znaczne przeciwko nam zasługi, ustawiczne prace i fatygi urodzonego Andrzeja Bylińskiego, dworzanina i rotmistrza naszego chorągwi nadwornej janczarskiej, iż pamiętną zjednały sobie reflekcyą i osobliwą łaskę Naszą, której że natenczas plena mana oświadczyć nie możemy, umyśliliśmy mu, póki się insza, lepsza nie poda okazja, na ten czas wakujące post fata urodzonego Dominika Ronikiera, podkomorzego nowogródzkiego, i do dyspozycji Naszej przypadłe włoki pewne, puste, Kierznowki nazwane, w powiecie grodzieńskim, leśnictwie Naszym sokólskim i nowodworskim leżące, dać i konfirmować, jakoż niniejszym przywilejem Naszym ze wszystkiemi gruntami, polami, rolami, borem, lasami, stawami, sadzawkami, rzekami, młynami, łąkami, browarami, karczmami, budynkami, poddanymi i ich powinnościami, robocizną i czynszami, zgoła ze wszystkiemi przybyłościami do tych włok należącymi, dajemy i konferujemy, a urodzonego Bylińskiego od spokojnego włok tych używania nie oddalamy, ani nikomu mocy do oddalania nie damy, ale go przy zupełnej possessyi i prawie dożywotnim wcale i nienaruszenie zachowamy.

Więc te włoki puste, póki wyrobione nie będą, żadnego przynosić nie mogą pożytku, przez toż libertujemy tegoż urodzonego Bylińskiego od płacenia czynszu do lat trzech immediate po sobie idących, po których wyjściu dopiero, według inszych donataryuszów i dożywotników Naszych, roczny czynsz do skarbu Naszego płacić powinien będzie, inszych żadnych nie pełniąc powinności.

Na co dla lepszej wiary ręką własną podpisawszy, pieczęć wycisnąć rozkazaliśmy.

Dan dnia 2 augusta miesiąca roku MDCCII (1702), panowania Naszego 17 roku -

AUGUST REX."

(Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Litwy w Wilnie, f. 391, z. 4, nr 420).

Opracował dr
Jan Ciechanowicz

SYLWETKI POLAKÓW

Kazimierz Gzowski

W tym roku przypada 180 rocznica urodzin Kazimierza Gzowskiego, rodaka z Kresów, który zyskał sławę i rozgłos w Kanadzie. Pochodził on z Mińszczyzny, ze szlacheckiej rodziny żołnierzy kresowych. Ojciec jego po rozbiorach Polski służył jako oficer w cesarskiej gwardii w Petersburgu. Syna posłał na edukację do wyższej szkoły inżynierskiej w Kamieńcu Podolskim. W postaniu listopadowym młody Kazimierz Gzowski walczył jako podporucznik. Po klęsce powstania przedostał się do Galicji. Jako rebeliant siedział jakiś czas w austriackim więzieniu. Uwolniony z więzienia wyemigrował do Ameryki. Jak każdy emigrant przeszedł twardą szkołę: początkowo zarabiał na życie udzielaniem lekcji muzyki i szermierki. Sam też nie zaniedbywał nauk: zdobył zawód adwokata. Wrócił jednak do pierwszego zawodu z czasów kamienieckich. Uzyskawszy przychylność generalnego gubernatora Kanady stał się pierwszym budowniczym mostów, dróg, kanałów.

Mianowany kierownikiem robót publicznych w Zachodnim Ontario budował porty nad wielkimi jeziorami, mosty, tysiące kilometrów dróg bitych przez puszcze i knieje.

Dzieło Gzowskiego przyczyniło się do gospodarczego rozkwitu i postępu cywilizacyjnego na tych obszarach. Zbudował on pierwszą kolej żelazną, łączącą Kanadę ze Stanami Zjednoczonymi. Założył prywatną spółkę budowy linii kolejowych oraz fabrykę konstrukcji żelaznych.

W 1873 r., czyli równo 120 lat temu, Kazimierz Gzowski dokonał największej ze swych prac inżynierskich: zbudował most przez rzekę Niagarę. Budowa mostu trwała trzy lata. Była to na owe czasy konstrukcja olbrzymia, wymagająca nielada przemyśliwości inżynierskiej, energii i wytrwałości. Most nazwany międzynarodowym - łączył bowiem dwa kraje - powszechnie został uznany za jedną z najbardziej gigantycznych prac budowlanych na kontynencie amerykańskim w ubiegłym wieku.

Niezmordowany Gzowski przedłożył rządowi kanadyjskiemu plan wydobywania bogactw mineralnych. Dbając o obronność swojej nowej przybranej ojczyzny zorganizował w Kanadzie związki strzeleckie, które z czasem stały się organizacją wojskowo-narodową.

Gzowski kochał przyrodę i dbał o jej ochronę. Miłość tę wyniósł z rodzinnej Mińszczyzny. Z jego inicjatywy w okolicach wodospadu Niagary powstał park narodowy.

Dzięki swej niezmordowanej, ofiarnej pracy stał się jednym z bogatszych i najpopularniejszych ludzi w Kanadzie, a królowa brytyjska Wiktoria nadała mu tytuł lorda.

Ożeniony z córką amerykańskiego lekarza pozostawił po sobie liczne potomstwo. Nazwisko Gzowskich stało się popularne w Kanadzie. Kanadyjczycy pamiętają, że Gzowski nauczył ich przodków przyswajać najnowsze zdobycze techniki. Po jego śmierci w 1898 r. zaczęto pisać o nim książki, stawiać pomniki. Poczty Kanady i Polski wydały znaczki i karty z jego podobizną o wielomilionowym nakładzie.

Los nie pozwolił Gzowskiemu by ujrzał on kraj lat dziecinnych: dworek szlachecki w Mińszczyźnie do którego często wracał wspomnieniem.

Zbigniew Lenartowicz
Warszawa

MATKA BOSKA MIĘDZYRZECKA

MODLITWA DO MATKI BOŻEJ MIĘDZYRZECKIEJ

Matko Chrystusowa, Maryjo, Matko na Białorusi. Już od dawna z Twego Obrazu w międzyrzeckiej świątyni na nas spoglądasz.

Cicha i skromna, choć w szacie utkanej ze srebra, i zapraszasz do siebie tych, którzy Tobie ufają i oczekują pomocy.

Przyjmij, Dobra Międzyrzecka Pani, nasz hołd uwielbienia, który Ci składamy - jako Matce naszego Pana. Pragniemy Cię sławić, jak sławił Cię archanioł Gabriel, i jak Cię sławi Kościół przez wieki.

Przychodzimy do Ciebie z ufnością, wierząc w Twoje przemożne orędownictwo u Boga, przynosimy Ci nasz trud codzienny, nasze radości i nasze nędze. Wstawiaj się za nami do Boga, bo trzeba nam światła i mocy, bo potrzebne nam miłosierdzie, gdy słabniemy i upadamy, łaska, aby żyć według Bożych przykazań.

Polecamy Ci, Matko, Kościół na Białoruskiej Ziemi, jego zadania i jego potrzeby. Weź w swą opiekę naszych biskupów i kapłanów, rodziny zakonne i lud wierny. Bądź nam wspomożycielką i Wspomożeniem.

W Twoje Matczyne ręce oddajemy dzieci i młodzież, małżeństwa i rodziny, cierpiących a zwłaszcza tych, którzy już kończą swoją ziemską drogę.

Matko, przyjmij, Matko, nie opuszczaj, Matko prowadź nas do nieba.

Amen.

MIĘDZYRZECKA PANI

Obok najsławniejszych sanktuariów Maryjnych: na Jasnej Górze i w Ostrej Bramie, naród polski szczyci się licznymi miejscami szczególnego kultu Matki Bożej, zarówno w granicach aktualnej Rzeczypospolitej, jak też na tzw. Kresach Wschodnich. Te drugie, wraz z nową rzeczywistością polityczną po drugiej wojnie światowej, doznawały często bestialskiej dewastacji ze strony przywódców walczącego ateizmu.

Taki los podzieliło sanktuarium Maryjne w Międzyrzeczu k. Zelwy, dekanatu wołkowyskiego, aktualnej diecezji grodzieńskiej (dawniej archidiec. wileńskiej).

Wioska Międzyrzecz jest położona na północnym wschodzie od puszczy Białowieskiej, po lewej stronie dorzecza Niemna. Swoją nazwę wywodzi od okalającej ją rzeczki, która z kolei, zwana Międzyrzeczką, wpada do Zelwianki, ta zaś do Niemna.

Katalogi kościelne z lat międzywojennych podają, że kościół w Międzyrzeczu został założony przez Wojciecha Kłoczko i wyposażony przez jego syna Macieja Kłoczko, wojewodę witebskiego i jego żonę Katarzynę w 1622 r. Był drewniany. Zaś ze "Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego i innych Krajów Słowiańskich" dowiadujemy się, że istniał już w tym kościele cudowny obraz Matki Bożej: "Międzyrzecz (Mieżyreczje) - wś pow. wołkowyski i 1 okr. pol. izabelińskim o 15 wiorst na wsch. od Izabelina, od 24. w. od Wołkowyska, a o 100 w. od Grodna. Kościół parafii katolickiej pod wezw. Zwiastowania N.M.P., drewniany, fundowany 1622 r. przez wojewodę Macieja Kłoczko i żonę jego Katarzynę, z obrazem M.B. cudami słynącym". (moje podkreślenie).

O początkach Obrazu Międzyrzeckiego nie znaleziono dotąd żadnych dokumentów. Istnieje jednak podanie ustne, które głosi, że ze stołecznego miasta Krakowa wyruszył królewski orszak w gościnę do księcia Sapiehy, który zamieszkiwał na zamku w Różanach. Kiedy zbliżał się ostatni dzień podróży, król dojechał na nocleg do Międzyrzecza, skąd do Różan pozostało już ok. 24 km. Nazajutrz rano król wstąpiwszy na modlitwę do międzyrzeckiej świątyni stwierdził, że jest ona uboga i brakuje w niej pięknych obrazów. W dowód wdzięczności za niezwykłą gościnność, jakiej doznał w Międzyrzeczu, pozostawił na pamiątkę obraz Matki Bożej, którzy wierni otoczyli niezwykłą czcią.

W roku 1891 ukazem carskim kościół został odebrany katolikom i przeznaczony na cerkiew prawosławną. Wkrótce prawosławni na miejscu rozebranego drewnianego kościoła wystawili cerkiew murowaną.

Na czas budowy nowego kościoła parafii katolickiej w Międzyrzeczu obraz Matki Bożej, zwanej Międzyrzecką, przeniesiono do kościoła św. Wacława w Wołkowysku.

W r. 1907 parafianie międzyrzeccy wznieśli nowy, o wiele większy i piękniejszy kościół murowany w stylu neogotyckim. Do głównego ołtarza powróciła Matka Boża w swoim cudownym obrazie. Na podobieństwo Ostrej Bramy, obraz otrzymał zasłony. Z okazji wizytacji kanonicznej parafii międzyrzeckiej przez bpa Kazimierza Michalkiewicza, sufragana wileńskiego, w dniach 6-7 czerwca 1924 r., w sporządzonym inwentarzu kościoła czytamu m.in.:

"Ołtarzy w kościele trzy prowizoryczne, 1 wielki, gdzie się mieści cudowny obraz Matki Boskiej do połowy figury z Dzieciątkiem Jezus na prawym ręku, obraz w srebrnej szacie, dokoła obrazu 40 wotów rozmaitej wielkości srebrnych. U dołu srebrny księżyc; w koronie są trzy krzyże, jeden z brylantami, dwa opalowe... Firanka do obrazu Matki Boskiej 15 arszyn długa jedwabna, adamaszek biały; druga firanka liliowa reps 10 arszyn długa."

Podobnie z okazji wizytacji kanonicznej z 8 maja 1928 r. wymieniony jest "Cudowny Obraz Matki Boskiej" w Międzyrzeczu.

O szczególnym kulcie Matki Bożej w Jej obrazie międzyrzeckim świadczy "Opis" Międzyrzeckiego kościoła z 1911 r., który w punkcie 6 wyszczególnia drogocenny ornat z wyhaftowaną podobizną Matki Bożej, a w punkcie 39 jest mowa o wystawieniu Najświętszego Sakramentu we wszystkie święta Matki Bożej. W Państwowym Archiwum Wileńskim znajduje się dokument wystawiony przez Metropolitę Wileńskiego w dniu 3 grudnia 1938 r. zezwalający na uroczyste wystawienie Najśw. Sakramentu w parafii Międzyrzecz w następujące święta Maryjne: Oczyszczenia N.M.P., Zwiastowanie, Niepokalane Poczęcie i Wniebowzięcie.

Do głównych odpustów w Międzyrzeczu zaliczają się: Zwiastowanie (tytuł kościoła) i Matki Bożej Różańcowej.

W znanej pieśni Maryjnej "Gwiazdo śliczna, wspaniała..." lud miejscowy dodaje: "Międzyrzecka Maryjo..."; w pieśni zaś: "Po górach, dolinach..." jest śpiewany refren: "Ave, ave, ave Maryja, Międzyrzecka Panno Maryjo".

Rok 1941 w dziejach sanktuarium międzyrzeckiego zapisze się krwawymi głoskami. 25 czerwca tego roku zostanie zamęczony rękami stalinowskich oprawców gorliwy duszpasterz ks. Tomasz Kaliński. Wkrótce kościół międzyrzecki zostanie zamieniony na skład sprzętu rolniczego i zboża przez miejscowy kołchoz. Przez blisko 50 lat kościół będzie okrutnie dewastowany. Ocaleje jednak Obraz Matki Bożej Międzyrzeckiej i figura Serca Jezusowego - pieczołowicie przechowywane w rodzinach na terenie parafii.

Kiedy w 1989 r. odzyskano na nowo międzyrzecką świątynię, wierni nie szczędzą wysiłku, aby przywrócić jej godny wygląd i z radością wprowadzić w jej wnętrze Tę, która wraz z nimi dzieliła losy wygnania i poniewierki - Międzyrzecką Panią. Pracami przy renowacji świątyni kierował odnowiciel licznych kościołów na Białorusi o. Witold Żelwietro z zakonu Braci Mniejszych Kapucynów, proboszcz ze Słonima (odległego 50 km).

30 sierpnia 1989 r. ks. bp Tadeusz Kondrusiewicz, pierwszy biskup na Białorusi, dokonał poświęcenia międzyrzeckiej świątyni. Wprawdzie brak jeszcze ławek, zniszczone doszczętnie organy, niedostateczna ilość sprzętu liturgicznego, ale nie brakuje gorliwych serc miejscowych parafian, którzy robią, co mogą, aby w pełni przywrócić dostojność świątyni, a jeszcze bardziej żywego Kościoła na tej Ziemi. Wkrótce po otwarciu kościoła przybył tu celem duszpasterzowania współbrat zakonny o. Witolda - o. Jan, kapucyn.

Aktualnie w każdą pierwszą sobotę miesiąca parafianie międzyrzeccy zbierają się liczniej niż w inne dni powszednie, aby uczestniczyć w specjalnym nabożeństwie ku czci Matki Bożej Międzyrzeckiej.

Nabożeństwo rozpoczyna pieśń na powitanie:

Witaj, o Matko, na Białorusi,
Niechaj Cię polskie serca poruszą.
Tu w Międzyrzeczu Tyś tron obrała,
Cześć Ci, Maryjo i Bogu chwała.
O Międzyrzecka Matko Jedyna,
Uproś nam łaski u Twego Syna.
Ave Dziewico, Zdrowaś Maryja,
Niech Zwiastowanie Twoje nam sprzyja.

Teraz następują specjalne modlitwy skierowane do Matki Bożej Międzyrzeckiej, przeplatane pieśniami lub wezwaniami. Pod koniec nabożeństwa wierni przedstawiają Matce Bożej liczne podziękowania, prośby i uwielbienia.

Żegnając Matkę Bożą w Jej cudownym Międzyrzeckim Obrazie wierni podejmują pieśń:

Żegnaj, o Pani, ludu wiernego,
Co w Twym Obrazie Miłosiernego
Widzi w Twych dłoniach Jezusa Pana,
Proś Go za nami, Matko kochana.
Weź w swą obronę lud Międzyrzecza
Oraz każdego, kto się poleca
Przed Twym Obrazem, o nasza Pani,
Proś za Ojczyznę, módl się za nami!

o. **Jan Bońkowski** OFM cap
proboszcz Międzyrzecza

DROGĄ ŚWIĘTEGO ANDRZEJA BOBOLI

Ciąg dalszy ze str. 1

na koniach, którzy otrzymali rozkaz zniewolić Proroka. Wyraz twarzy Św. A. Boboli mówi o tym, że on wie, co go czeka, jest zupełnie przygotowany do nadludzkiej męki. Oczy zwrócone do nieba, błagające o łaskę Pana Boga, o przyjęcie go do siebie. I te błagania są usłyszane: cudownym światłem jest oświecony proszący i te Boskie Światło pada i na ten ubogi umęczony kraj, po którym on kroczył. Swoją męką i śmiercią torował nam drogę do Zbawienia.

Św. A. Bobola jest teraz patronem diecezji Pińskiej, a Brześć stolicą administracyjną. Piękny obraz świętego proroka został poświęcony 16 maja bieżącego roku w naszym kościele Podwyższenia Świętego Krzyża w Brześciu.

Dawna i bogata jest historia kościoła. Świątynia, ufundowana przez wielkiego Księcia Witolda została zniszczona w czasach carskich. W 1856 r. na miejscu dawnej drewnianej świątyni został zbudowany kościół. W 1948 r. zaczęto przekształcać nienaruszony dotąd kościół w muzeum krajoznawcze, które w 1952 r. zostało otwarte. Rozebrano wieżyczki, zbudowano piętra, które podzielono na pokoje, przerobiono całą konstrukcję nośną dachu. W sierpniu 1990 r. otrzymaliśmy maleńki fragment kościoła, a w całości mieliśmy kościół w styczniu 1991 r.

Z wielkim trudem wierni odzyskali swoją świątynię, odbudowali ją. I czy to nie jest cud, że przez wiele lat wiara, która była prześladowana, potępiana, niszczona znów jak Feniks z popiołu wzleciała pod Niebo?! I czy to nie odblask, tych cudownych promieni co widzimy na tym obrazie świecił i świeci naszemu kościołowi przez długie ciężkie dziesiątki lat? Jestem pewna, że podczas swej misyjnej działalności Św. A. Bobola był i w naszej Świątyni i że to jego opieka dała nam możliwość przetrwać te wszystkie męki i znów mieć możliwość odzyskać zgubioną wiarę i swą Świątynię.

P.S. Pan Stanisław Wydżga uprzejmie prosi o informację wszystkich, którzy pamiętają kogoś z jego rodziny, która mieszkała w Juchnowiczach, Dubojach i na Polesiu.

Podać wiadomości prosi pod adresem:

Stanisław Wydżga
ul. Klarysewska 32
Warszawa 02-923

Maria Sulima
Brześć

KALENDARZ religijny

24.06 - Uroczystość Narodzenia św. Jana Chrzciciela.

Poprzednik Chrystusa

Jan Chrzciciel otrzymał odpowiedzialną misję największego z proroków. Jego głównym zadaniem było przygotowanie drogi Zbawicielowi świata.

Wolno powiedzieć, że Jan Chrzciciel został powołany jeszcze w łonie swej matki. Jego ojciec Zachariasz, podczas pełnienia posługi kapłańskiej w świątyni otrzymał od Boga obietnicę, która dotyczyła ważnej misji, jaką miał otrzymać ich syn Jan. Anioł wskazuje bardzo wyraźnie tą misję - pójdzie przed Panem, by przygotować mi lud doskonały. Zaczęła się jej realizacja, gdy stanął nad brzegami Jordanu i wzywał wszystkich do pokuty, do prostowania krętych ścieżek życia ludzkiego, aby w ten sposób można było nawiązać łączność z Mesjaszem, a przez niego z Bogiem.

Można jednak powiedzieć, że to zadanie Janowe jest wypełniane w Kościele przez całe wieki. Całe postępowanie Kościoła, całe dzieło Ewangelizacji, prowadzone przez jego pasterzy, zmierza do przybliżenia ludziom Chrystusa, aby każdy mógł opowiedzieć się za nim i umiłować go, jest on bowiem naszą niezawodną drogą do Ojca.

Siostra Mirosława

IMIONA POLSKIE JAN

To jedno z najczęstszych imion w dawnej Polsce od średniowiecza poczynając, a kończąc na czasach nam współczesnych. I zdrobnień imiennych dużo od niego. Najczęstsze to Janek, Jaś, Jasiek, na Pomorzu Hanesk, dawniej też Han, Haniek, Hanisz, Hanc, na wschodzie Polski Iwan, Waniek. U górali mamy Janosika jako formę zdrobniałą od wersji węgierskiej imienia Jan - Janos. I osobne imię Janusz od Jana wzięło początek.

Ta wielość imion spieszczonych i nazwisk od imienia Jan stąd pochodzi, że w kalendarzu liturgicznym Kościoła mamy ponad 200 imienników, uznawanych za świętych lub błogosławionych. Do tego doliczyć by trzeba także imiona żeńskie Janina, powstałe od Jana przy użyciu przyrostka -ina, i Joanna, powstałe przez dodanie przyrostka -na od formy imienia Joan na Jana (jak wyraz panna od pan, a księżna od książę).

Imię Jan jest pochodzenia hebrajskiego i przeszło do narodów Europy (po angielsku John, po niem. Johann, po franc. Jean, po rosyjsku Iwan) za pośrednictwem Nowego Testamentu. W hebrajszczyźnie brzmiało to imię Johohanan i znaczyło „Jahwe, tj. Bóg jest łaskawy„. Było to więc tzw. imię teoforyczne, tzn. zawierało ono imię Boga Jahveh lub Jehovah. Takimi imionami teoforycznymi są polskie Bogusław, Bogumił czy Bogdan, niemieckie Gottlieb, bo po niemiecku Bóg to Gott, greckie Teofil, Teodor i Dorota z greckiego Dorothea, bo po grecku Bóg to theos.

Nie mówiąc już o zwyczajach związanych z 24 VI, tj. dniem narodzenia św. Jana Chrzciciela, warto dodać, że na Pomorzu używany był przydomek szlachecki Golian przez Niepoczołowskich z Niepoczołowic w Wejherowskiem, Sucymińskich z Sucumina w Starogardzkiem, Tokarski z Tokar i Węsierskich Węsior (obie wsie w Kartuskiem). Nazwa Golian powstała przez błędne odczytanie zapisu Golysn. Zapis ten trzeba czytać Goły Jan, a odnoszono ten przydomek właśnie do św. Jana Chrzciciela, ukazywanego w ikonografii chrześcijańskiej tylko z opaską na biodrach (bo wchodził do rzeki Jordan i Chrzcił Chrystusa) w odróżnieniu do św. Jana, apostoła Chrystusa, ukazywanego w odzieniu.

Edward Breza

21, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.40, 00.45. Пад купалам сусвету. **8.55.** Тэлебачанне-школе. **9.00.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **9.50.** «Знаёмства з Галандыяй». Фільм 3-ці. **10.10.** Дакументальныя фільмы. **11.15.** «Карчмарка». Спектакль Гродзенскага драмтэатра. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Выбар». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.05.** «Экран дзіцячага фільма. Мультфільмы. **16.40.** Каралеўскае паляванне. **17.30.** Вобраз. **18.10.** Дзённік Прынемання. (Гр.). **18.20.** Веснік гарсавета. (Гр.). **18.45.** Рэпартаж з Сесіі абласнога Савета. (Гр.). **19.15.** Дзедка за рэпку... **19.45.** Дзелавы партнер. **20.25.** «Фантазія». Кінанарыс. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Сустрэча са старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. С. Шушкевічам. **22.30.** Спартыўны тэлекур ́ер. **22.50.** Мастацкі фільм «Гордасць і забабоны».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри, послушай... **8.40.** «Прищущил». Фильм-спектакль для детей. **9.55.** Что? Где? Когда? **11.20, 17.25.** Гол. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Пчела Майя». Мультфильм. **16.00.** Беседы с епископом Василием (Родзянко). Передача 4-я. **16.20.** Звездный час. **17.50.** Погода. **17.55.** К 70-летию «Мосфильма». Документально-публицистический фильм. «Обыкновенный фашизм». 1-я серия. **19.15.** Эхо недели. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Азбука любви». 4-я серия. **22.10.** Новая студия представляет: Жизнеописание. Бомонд. Каталог Федерико. Мегамикс. Здравствуйте! **00.05.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Утренний концерт. **8.10.** Совершенно секретно. **9.05.** Устами младенца. **9.35.** Мульти-пульти. **9.40.** Телевизионный театр России. **10.45.** Досуг. **11.00.** «Немножко солнечного света». Художественный фильм (Евразия-ТВ). **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Аты-баты шли солдаты». Художественный фильм. **14.55.** Премьера документального фильма «Дикая природа Америки» (США). **15.25.** Там-там новости. **15.40.** Трансросэфир. **16.25.** Мегаполис. **16.55.** Ты помнишь... **17.25.** Спасение 911. **18.20.** Бизнес в России. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Художественный фильм «Вершина мира» (США). **20.20.** Антракт. **20.30.** Рек-Тайм. **21.00.** Без ретуши. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Ваше право. **22.45.** На сесии ВС Российской Федерации. **23.00.** Каунтдаун.

ПОЛЬША-I

17.05. Програма для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Империя господина Бритаса». Сериал пр-ва Англии. **18.50.** Антенна. **19.10.** Сатирическая программа. **19.20.** Наши рядом с нами. **19.45.** Польша издали. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Миниатюры. **21.15.** Телетеатр. **22.35.** Концерт. **23.30.** Прямо из Бельведера. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Сериал пр-ва Англии. **01.10.** Горячая линия. **01.20.** Концерт. **01.25.** Развлекательная программа. **02.25.** «Лорка — смерть поэта». Сериал пр-ва Испании. **03.15.** Спортивная студия.

ПОЛЬША-II

13.00. Студия второй программы. **13.10.** Специальная линия. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Встреча с охотником на куропаток». Фильм пр-ва Швеции. **15.00.** Музыкальный сериал. **16.00.** Женщина в японском искусстве. **16.45.** Программа дня. **17.00.** Мои книги. **17.30.** Панорама. **17.35.** Спорт. **17.50.** «Новые приключения». Мультсериал. **18.15.** Обзор кинохроник. **18.50.** Польская кинохроника. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Панорама. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** «Наш век». Документальный сериал. **21.00.** «Алло, алло». Сериал пр-ва Англии. **21.30.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **23.40.** Без обезболивания. **23.05.** «Гулящая». Фильм пр-ва Испании. **00.05.** Криминальная хроника. **01.00.** Панорама. **01.05.** Ночь и стресс.

22, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Дакументальныя фільмы. **9.20.** І нараджае слова музыку. **10.20.** Роднае слова. **10.50.** Рандэву на арэне. Частка 1-я. **11.50.** Мастацкі фільм. «Гордасць і забабоны». **13.30.** Навіны. **13.40.** «Мяне даймае смех». Мастацкі фільм. **15.15.** «Разам весела ісці», «Казкі-недаказкі». Фільмы-канцэрты. **16.05.** Сізбар-топ-10. **17.05.** «Хлопцы апошняй вайны». Тэлеспектакль. **17.35.** Экран дзіцячага фільма. Мультфільмы. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.15.** Дзелавы партнёр. (Гр.). **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны. (Віцебск). **19.10.** Пазіцыі ўрада. Ці магчыма стрымаць рост цэн. Прамая лінія. **20.10.** Мост. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** НІКа. **22.45.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Футбол. Кубак Беларусі. Фінал «Неман» (Гродна) — «Ведрыч» (Рэчыца); Пад купалам сусвету.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Мультфильм. **8.50.** Человек и закон. **9.20.** «Азбука любви». Художественный фильм. 4-я серия. **9.50, 24.05.** «Человек Пацифиды». Научно-популярный фильм. 9-я серия. (Австралия). **10.50, 23.55.** Пресс-экспресс. **13.00.** Теннис. Уимблдонский турнир. **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Мир денег Адама Смита. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Пчела Майя». Мультфильм. **16.05.** Много музыки. **16.50.** Технодром. **17.30.** «Обыкновенный фашизм». Документально-публицистический фильм. 2-я серия. **18.35.** Погода. **18.40.** Навстречу Московскому кинофестивалю. **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Впервые на телеэкране. «Сто солдат и две девушки». **22.20.** «Виктория». Фестиваль солдатской песни.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Мульти-пульти. **8.00.** Поет хор Калифорнийского университета. **8.20.** Без ретуши. **9.15.** Рек-тайм. **9.45.** Досуг. **10.00.** «К-2» представляет: «Медиа». **10.50.** Параллели. **11.05.** «Ва-банк». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ансамбль «Русская кавалькада». **14.00.** Открытый чемпионат России по легкой атлетике. **15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Аз есмь. **17.30.** История одного изобретения. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 182-я серия. **20.15.** Он спросил электрика Петрова. . . **21.00.** Отечество мое. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Давайте разберемся. **22.50.** Арт-обстрел. **00.10.** Маскарад-салат.

ПОЛЬША-I

17.00. Программа на вечер. **17.05.** Для детей. Тик-так. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Спесир». Сериал пр-ва США. **18.50.** Автожурнал. **19.15.** Чрезвычайный пересмотр. **19.40.** Сейсмограф. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** 7 минут для министра труда. **21.15.** «Обратная сторона». Фильм пр-ва Франции. **22.45.** Публицистическая программа. **23.15.** Культурно-публицистическая программа. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Провинциальный блокнот. **00.50.** Горячая линия. **00.40.** Возвращение бардов. **01.10.** Репортер. **01.55.** Репортаж. **02.15.** «Паутина». Фильм пр-ва Польши. **02.55.** Телетеатр. Б. Брехт. «Слова и музыка».

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.05.** Местная программа. **9.35.** «Аннетта». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.05.** Экспресс репортеров. **11.35.** Развлекательная программа. **12.00.** Панорама. **12.05.** Оперный журнал. **13.35.** Репортаж из Сараево. **14.00.** Панорама. **14.05.** Отчизна. **14.20.** «Смех — это здоровье». Фильм пр-ва США. **14.40.** М. Лавинская в Париже. **15.00.** Музыкальный сериал. **16.00.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Тележурнал. **17.30.** Панорама. **17.35.** Польская мода. **17.50.** «Аннетта». Мультсериал. **18.15.** Отчизна. **18.40.** Моя вера. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Панорама. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** «К. Дебюсси». Документальный фильм. **21.00.** Концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.20.** «Ночь живых мертвецов». Фильм ужасов пр-ва США. **01.00.** Панорама.

23, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Харэаграфічныя навелы». Фільм-балет. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.20.** Рандэву на арэне. Частка 2-я. **11.20.** «Бомж». Мастацкі фільм. **12.45.** Дакументальны фільм. **13.30.** Навіны. **13.40.** Футбол. Кубак Беларусі. Фінал. «Нёман» (Гродна) — «Ведрыч» (Рэчыца). **15.10.** «Спыніся, прыслухайся». Дакументальны фільм. **16.00.** Відзьма-нявідзьма. **17.40.** Навошта дадзена ўлада? **18.30.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.40.** Лідская панарама. (Гр.). **19.10.** Кавярня «Пяці зорак». **19.40.** «Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** НІКа. **22.45.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Топ-агент. Музычная праграма; Пад купалам сусвету.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** **Утро.** **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 11.20.** Мультфильм. **8.30.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). **9.20.** О чем поют дети земли. **9.55, 24.20.** «Человек Пацифиды». Научно-популярный фильм. 10-я серия. (Австралия). **10.50, 00.10.** Пресс-экспресс. **11.40.** «Встреча перед разлукой». Художественный фильм. **13.00.** Теннис. Уимблдонский турнир. **14.25.** Телемикст. **15.10.** «Пчела Майя». Мультфильм. **15.35.** Премьера телефильма «Музыкальный прогноз». 3-я серия. **16.05.** Между нами, девочками. . . **16.25.** Премьера мультфильма «Летающий дом». **16.50.** Технодром. **17.25.** Межгосударственый телеканал «Останкино» представляет программу «Здравствуйте, мои дорогие! ». **17.50.** Погода. **17.55.** «Просто Мария». **18.40.** Хроника международного музыкального фестиваля «Белые ночи Санкт-Петербурга». **19.00.** ТВ-версия. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Азбука любви». **21.10.** Миниатюра. **21.25.** Премьера телефильма «Вспоминая будущее». **22.20.** «Сочи-93». Открытый Российский кинофестиваль. **23.25.** Л-клуб.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей.**7.55.** Утренний концерт. **8.10.** Отечество мое. **9.05.** У Ксюши. **9.35.** Мульти-пульти. **9.50.** Он спросил электрика Петрова. . . **10.35.** Программа «03». **11.05.** Художественый телефильм «Санта-Барбара».182-я серия.**11.55.** Пилигрим. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Досуг. **13.40.** Киноглаз. **15.10.** Сигнал. **15.25.** Там-там новости. **15.40.** Студия «Рост». **16.10.** Трансросэфир.**16.55.** Христианская программа. **17.25.** «В поисках третьего пути». **17.45.** «Смотри на меня, как на равного». Благотворительный концерт. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 183-я серия. **20.15.** Музыка крупным планом. **21.00.** Студия «Нота бене». **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Экран криминальных сообщений. **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.15.** Баскетбольное обозрение. **23.45.** Ханнес Бэкман в Одессе.

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Каталог памятников. **14.05.** Наш век. **14.50.** Телетеатр. **15.15.** Кто боится иезуита? **15.45.** В поисках утеряной книги. **16.15.** Композитор и его город. **16.45.** Фотограф. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Посылка для Маргарет Тэтчэр». Фильм пр-ва Украины. **19.15.** Здоровье. **19.35.** Мы и мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** Спортивная студия. **23.05.** Наше, польское. . . **23.30.** Лексикон польской развлекательной музыки. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Горячая линия. **00.20.** «Консул». Фильм пр-ва Польши. **02.05.** «Белое танго». Сериал пр-ва Польши. **03.15.** Это люблю. **03.55.** Важнейшие события XX века.

ПОЛЬША-II

12.00. Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.15.** Спортивная студия. **13.00.** Студия второй программы. **13.10.** Развлекательная программа. **13.30.** Автожурнал. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Большие надежды». Сериал пр-ва Англии. **15.00.** Концерт. **16.00.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Артист и его мир. **17.30.** Панорама. **17.35.** Спорт. **17.45.** Розыгрыш лото. **17.50.** «Приключения Гукки Фина». Сериал пр-ва Японии. **18.15.** Экостресс. **18.35.** От первого до первого. **19.98.** Местная программа. **19.30.** Панорама. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Документальный фильм. **20.30.** Театральные встречи. **21.00.** «Большие надежды». Сериал пр-ва Англии. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.00.** Театральная студия. **00.45.** Репортаж с открытия памятника. **01.00.** Панорама. **01.10.** Праздник моря.

24, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Чароўная нітка», «Казка аднаго сяла». Дакументальныя фільмы. **9.05.** Топ-агент. **9.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.25.** Рандэву на арэне. Частка 3-я. **11.25.** Студыя «Тэлесябрына». **11.35.** «Як на споведзь. . . » Сустрэча з народным пісьменнікам Беларусі В. Быкавым. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Пераправа». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.20.** «Казка пра зорнага хлопчыка». Мастацкі фільм. 1-я серыя. **17.25.** Мультфільмы. **17.50.** «Погляд на святую Тройцу». Дакументальны фільм. **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны. (Гродна). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо. . . **19.15.** «Жывём на зямлі адной». Татары Гродзеншчыны. (Гр.). **19.45.** Да ведама дзелавых людзей. **20.25.** Пазіцыя ўрада. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». Заключная серыя. **22.30.** «Залатая дзесятка». Конкурс маладых палітыкаў. 2-гі тур. **23.35.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Пад купалам сусвету.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** **Утро.** **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Кидди-видди. **8.40.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). **9.25.** Такие вот матрешки. . . . **9.40.** В мире животных (с сурдопереводом).**10.20.**«Азбука любви». Художественный фильм..5-я серия.**10 — . 50, 00.40.** Пресс-экспресс. **11.20.** Мультфильм. **11.35.** «Вас вызывает Таймыр». Художественный фильм. **13.00.** Теннис. Уимблдонский турнир. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Пчела Майя». Мультфильм. **15.40.** Пока горит свеча. **16.05.** Беседы с епископом Василием (Родзянко). Передача 5-я. **16.20.** Это вы можете. **17.25.** ...До 16 и старше. **18.05.** Погода. **18.15.** «Просто Мария». (Мексика). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «Миллион». **21.10.** Репортаж ни о чем. **21.25.** Художественный фильм «Лошади в океане». **23.25.** Видеодром. **23.55.** Рок-н-ролл ТВ.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Студия «Нота бене». **8.50, 17.25.** Мульти-пульти. **9.25.** «Парад Победы». Документальный фильм. **10.20.** Параллели. **10.35.** Мегаполис. **11.05.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 183-я серия. **11.55.** XX век в кадре и за кадром. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Студия «Сатирикон». **15.00.** Алгоритмы. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Голос, которого не было. **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** «Танец». На сцене — глухонемые дети. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 184-я серия. **20.15.** Хроно. **20.45.** Экран криминальных сообщений. **21.00.** Зов Водолея. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Соло. **23.20.** Блистательный Санкт-Петербург.

ПОЛЬША-I

7.00. «Белое танго». Сериал пр-ва Польши. **7.50.** Здоровье. **8.15.** «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. **9.00.** Это люблю. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.**«Клуб парадайс». Сериал пр-ва США. **12.00.** Документальный фильм. **12.30.** Военно-документальный журнал. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.50.** Документальный фильм. **14.40.** Вокруг медицины. **14.55.** Мы живем в Польше. **15.15.** Польская скульптура. **15.35.** Животные мира. **16.00.** Через моря и льды. **15.35.** Как быть молодым и красивым. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. **19.10.** Католический журнал. **19.30.** Военно-публицистический журнал. **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Музыкальный ящик. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Клуб парадайс». Сериал пр-ва США. **22.15.** Фестиваль польской песни Ополе-93. **23.45.** Хозяйственные новости. **00.05.** Фестиваль польской песни Ополе-93. **03.00.** «Роман и Магда». Фильм пр-ва Польши. **04.25.** «Эмигрант». Документальный фильм.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Жизнь в зоопарке. **10.00.** Студия второй программы. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.05.** Слова и лица. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.15.** Художественный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** Киносеанс. **14.35.** Польский рок. **15.00.** Богдан Папроцкий — портрет. **15.50.** Репортаж. **16.20.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Большой мяч. **17.30.** Панорама. **17.35.** Программа с участием проф. Й. Бральчика. **17.50.** Жизнь в зоопарке. **18.15.** В тени Кремля. **18.50.** Публицистическая программа. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Репортаж. **20.25.** Рок на ступеньках. **21.00.** Портрет композитора. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** «Реквием для Ляльки». Фильм пр-ва Чехословакии. **01.00.** Панорама. **01.05.** Репортаж об американской пластике.

25, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Пад купалам сусвету. **8.25, 12.50.** «Зачарпні з роднай крыніцы». Дакументальны фільм. **9.00.** «Мачаха». Заключная серыя. **9.50.** Рок-Айленд. **10.50.** Пад сузор ́ем кахання. **13.30.** Навіны. **13.40.** Кінанастальгія. «Два Фёдары». Мастацкі фільм. **15.15.** «Казка пра зорнага хлопчыка». Мастацкі фільм. 2-я серыя. **16.20.** Для дзяцей. Ці любіце вы тэатр? **17.00.** Чэмпіянат Беларусі па лёгкай атлетыцы. Перадача з Гомеля. **17.45.** Студыя «Тэлесябрына». **18.20.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.30.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.15.** Гаспадар. **19.55.** Мінская брама. 1-е аддзяленне. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Мастацкі фільм. «Палеты ў сне і наяве». **23.10.** НІКа. **23.25.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Мінская брама. 2-е аддзяленне.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Олеся и компания. **8.50.** Фильм-детям. «Шестнадцать девушек из шестнадцати городов». **10.00.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.50, 00.50.** Пресс-экспресс. **11.20, 18.15.** Америка с М. Таратутой. **11.50.** Концерт мужского хора. **12.10.** П. Штейн, А. Ремез. «Гренада». Фильм-спектакль. **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Теннис. Уимблдонский турнир. **16.05.** Таланты и поклонники. **17.20.** Межгосударственый телеканал «Останкино» представляет программу «Татарстан: в поисках себя». **17.40.** Погода. **17.45.** Человек и закон. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Сокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **20.55.**Художественный фильм «Арифметика убийства».**23.35.ВИД представляет:** Политбюро, Музобоз, Автошоу, Программа «Х». **01.00.** «Парад звезд». Благотворительный ночной бал.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Зов Водолея. **8.50.** Большой кандал. **9.05.** На концерте Тамары Гвердцители. **10.05.** Белая ворона. **10.50.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 184-я серия. **11.40.** Золотая шпора. **12.10.** Преодоление. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ижица. **13.55.** Песни над Кижами. **14.40.** Телебиржа. **15.10.** Там-там новости. **15.25.** Студия «Рост». **15.55.** Трансросэфир. **16.25.** Минарет. **16.55.** «Девочка, которая написала слово Свобода». Художественный фильм. 1-я серия. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Гордыня и предрассудки». (Евразия-ТВ). **21.05, 22.35.** «К-2» представляет: «Абзац». **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **23.00.** Вечерний салон.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.20.** Дошкольники дома. **11.00.** «Кузен Понс». Фильм пр-ва Франции. **12.45.** Четверть часа на экране. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Только у нас. **13.55.** Тема дня. **14.00.** Любовь на каникулах. **14.15.** Документальный фильм. **14.55.** Законы и люди. **15.10.** Телепластикон. **15.30.** Немного другой документ. **16.00.** Состояние души. **16.15.** Такая жизнь. **16.35.** Если не оксфорд, то что? **16.55.** Какая школа? **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Важнейшие события XX века. **19.00.** Каждый имеет право. **19.20.** Свидание «в темную». **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей.**21.15.** «Женщины и мужчины». Фильм пр-ва США. **22.15.** Фестиваль польской песни Ополе-93. **23.45.** Вечерние новости. **00.05.** Фестиваль польской песни Ополе-93. **03.00.** «Комедиантка». Сериал пр-ва Польши. **03.55.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Мультфильм. **10.00.** Студия второй программы. **10.10.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.05.** Культурно-публицистическая программа. **11.45.** Развлекательная программа. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.10.** Программа о животных. **13.00.** Студия второй программы. **13.10.** Культурно-публицистическая программа. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Австралийцы». Сериал пр-ва Австралии. **15.00.** Музыкальная программа. **16.30.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Программа для модежи. **17.30.** Панорама. **17.35.** Спорт. **17.50.** Мультсериал. **18.20.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **18.45.** Праздник моря. **19.00.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** «Сорняки». Фильм пр-ва США. **01.40.** Телетеатр.

26, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 23.20.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Таміра» прапануе: мастацкі фільм «Палеты ў сне і наяве». **10.00.** Паказвае Віцебск. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** Урокі здароўя. **11.50.** Для дзяцей. **12.20.** Што на свеце пачуваецца... **13.05.** «Кароль — есть кароль». Тэленавэла. **13.35.** Паміж намі, жанчынамі... **14.20.** У «Дынама» — юбілей. **15.00.** Мультфільмы. **15.40.** Шануйце песні свае... **16.40.** Святкаванне 200-годдзя Мінскай праваслаўнай епархіі. **18.55.** Прэм ́ера дакументальнага фільма Беларускага тэлебачання «Кола лёсу». **19.05.** Трэці тайм. **19.50.** Сустрэча для вас. Наш госць — старшыня асацыяцыі экстрасэнсаў секцыі медыцыны Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь В. І. Конанцаў. Прамая лінія. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Мастацкі фільм «Аўтар песень» (ЗША). **23.05.** НІКа. **23.30.** Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. **6.25.** Утренняя гимнастика. **6.35.** Пресс-экспресс. **6.45.** Субботнее утро делового человека. **7.30.** В мире моторов. **8.00.** Погода. **8.05.** «Марафон-15» представляет. **9.30.** Эльдорадо. **9.00.** Автограф по субботам. **9.30.** Книжный двор. **10.10.** Непутевые заметки, или Путешествие с Соней в поисках Америки. **10.35.** Авиакосмический салон. **10.50.** Музыкальный киоск. **11.20.** Лица власти. **11.35.** Фильмы режиссера Г. Панфилова. «Валентина». **13.10.** Премьера мультфильма «Принц и русалочка» (Франция). **14.25.** Деньги и политика. **14.55.** Спортивная программа «Ультра-си». **15.40.** Красный квадрат. **16.20.** Счастливый случай. **17.20.** Художественный фильм «Настоящий» (США). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Браво. **21.40.** Что? Где? Когда? **22.40.** Студия «Резонанс» представляет. **23.20.** Погода. **23.25.** 50x50. **00.45.** Теннис. Уимблдонский турнир.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Свой взгляд на мир. **7.50.** Родники. **8.20.** Виниловые джунгли. **8.50.** Студия «Рост». **9.20.** «Лад-галерея». **9.50.** Козырная дама. **10.20.** Сигнальный экземпляр. **10.30.** Публицистическая программа «45». **11.15.** Кинотеатр повторного фильма. «До свиданья, мальчики...». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Пилигрим. **14.05.** Амика веритас. **15.05.** Уходящая натура. **15.50.** «К-2» представляет: «Звезды Америки». **16.20.** Футбол без границ. **17.15.** Фильм-премьер. **17.30.** Автограф мастера. **18.15.** Устами младенца. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Ва-банк II, или Ответный удар». Художественный фильм. **20.50.** Антракт. **21.00.** Контрасты. **21.40.** Репортер. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Первенство мировой лиги по волейболу. Россия — Бразилия. **23.35.** Программа «А».

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. **8.30.** Информационно-хозяйственный журнал. **9.35.** Все об огороде. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей и молодежи. **12.00.** Документальный фильм. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа о семье. **13.40.** Звериная одиссея. **14.30.** Вокруг рокен-ролла. **14.50.** Мультфильмы У. Диснея. **16.05.** Телетеатр. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Детектив в сутане». Сериал пр-ва Англии. **19.10.** Спортивная студия. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Зависть». Фильм пр-ва США. **22.30.** Фестиваль польской песни Ополе-93.**23. 45.** Новости. **00.00.** Фестиваль польской песни Ополе-93.**02. 05.** Ночное кино. «Дилинджер». Фильм пр-ва США. **03.15.** «Комедиантка». Сериал пр-ва Польши. **04.10.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Военно-документальная программа. **9.00.** Панорама. **9.05.** Программа для детей. **10.05.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.25.** Урок языка глухонемых. **10.30.** Приветствие. **10.40.** Сообщество в культуре. **11.10.** Что слышно? **11.40.** Публицистическая программа. **11.50.** Развлекательная программа. **12.45.** Киносеанс. **13.20.** Телетурнир. **14.00.** Развлекательная программа. **14.30.** Домашний врач. **15.00.** Польские фамилии. **15.30.** Спортивная студия. **16.20.** Животные мира. **16.55.** Письма из Европы. **17.25.** Розыгрыш лото. **17.30.** Панорама. **17.40.** Программа на вечер. **17.45.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **18.10.** Телетурнир. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** Академия польского кино. **21.30.** Большой спорт. **22.00.** Панорама. **22.25.** Слово на воскресенье. **22.35.** Развлекательная программа. **23.10.** «Банита». Сериал пр-ва Канады. **00.10.** «Руководство в аду». Фильм пр-ва США.

27, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 20.30.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Слова да чалавека. **8.55.** Справы вайсковыя. **9.40.** Мультфільм. **10.25.** «Дзівосныя азёры». Кінанарыс. **10.40.** Клуб «Гаў-гаў». **10.55.** Жыццё з песняй. **11.20.** Асілак. **12.10.** «Знаёмства з Галандыяй». Фільм 4-ы. **12.40.** Мы дорым вам «Пралескі». **13.15.** «Я стаю ля рэстарана...». Спектакль. **15.00.** «Прыгоды ў каралеўстве». Мультфільм. 20-я серыя. **15.35.** Таямніца. **16.05.** Існасць. **17.05.** Слова і музыка. **18.55.** З панядзелка... **19.35.** Вакальны цыкл «Мелодыя». **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.05.** Мастацкі фільм «Доктар Фаўстус» (Германія). **23.15.** Каралеўскае паляванне. **00.15.** Сізбар-топ-10.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 17.45, 23.00. Новости. **6.20.** Утренняя гимнастика. **6.30.** Автошоу. **6.45.** Технодром. **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **8.30.** Премьера мультфильма «Денвер — последний из динозавров». **9.00.** Пока все дома. **9.30.** Тираж «Спортлото». **9.45.** Утренняя звезда. **10.35.** Военное ревю. **11.05.** Премьера фильма для детей «Приключения Черного красавчика» (Англия). **11.30.** Клуб путешественников. **12.20.** Новое поколение. **13.00.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **13.10.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.00.** Футбол. Чемпионат России. «Динамо» (Москва» — «Локомотив» (Москва). В перерыве — Новости. **15.55.** Живое дерево ремесел. **16.00.** Премьера мультфильмов «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). **16.50.** Панорама. **17.30.** Телелоция. **18.00.** Променад в Мариинском. **18.55.** Погода. **19.00.** «Экрану» — 25: Неюбилейный рассказ о юбилее. **21.00.** Итоги. **21.45.** Спортивный уик-энд. **23.00.**«Гимн красоте». Супер-шоу Консая Ямомото. **Ночные страсти:** **23.25.** «Таинственная погоня. **23.50.** «Леди исчезает». Художественный фильм. **01.25.** Теннис. Уимблдонский турнир.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00; 22.00. Вести. **7.25.** «Египтянин». Документальный фильм. **8.05.** Студия «Рост». **8.35.** Ностальгические посиделки. **9.05.** Лучшие игры НБА. **10.05.** Аты-баты... **10.35.** Кипрас Мажейка. **11.05.** «Последний месяц осени». Художественный фильм. **12.40.** Шесть соток. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Российская энциклопедия. **14.20.** Лясы. **14.50.** Букет для вас. **15.35.** Театр одного художника. **15.55.** В мире животных. **16.55.** Волшебный мир Диснея. «Новые приключения Винни-Пуха», «Черный плащ». **17.45.** Великие цирки мира. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Опиум». **20.35.** Сам себе режиссер. **21.05.** Америка Владимира Познера. **21.25.** У Ксюшы. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Коробка передач. **22.50.** Первенство мировой лиги по волейболу. Россия — Бразилия.

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** Подводная одиссея команды Кусто. **8.45.** Сельское хозяйство в мире. **9.15.** Сельскохозяйственная программа. **9.40.** Польские зоопарки. **10.00.** Программа для молодежи. **11.25.** Документальный фильм. **12.20.** В кино и на кассете. **12.40.** «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. **13.25.** Телеконцерт пожеланий. **13.55.** Театр для детей. **14.45.** С камерой среди зверей. **15.00.** «Прощай Рокфеллер». Сериал пр-ва Польши. **15.55.** Весна наша. **16.30.** Сто вопросов. **17.15.** Развлекательная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 195.**19. 20.** Спортивная студия. **20.00.** Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Жемчуг в короне». Сериал пр-ва Англии. **22.10.** Развлекательная программа. **23.00.** Спортивное воскресенье. **23.45.** Музыкальная программа. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** «Рыжебородый». Фильм пр-ва Японии. **03.20.** «Комедиантка». Сериал пр-ва Польши. **04.15.** Музыкальная программа.

ПОЛЬША-II

8.25. Обзор событий недели. (Для глухих). **8.55.** Мультфильм. **9.20.** Фильм для глухих. **10.10.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.20.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Программа для детей. **13.00.** «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Англии. **13.45.** Краковские легенды. **14.00.** Путешествие во времени и пространстве. **15.10.** Программа о животных. **15.40.** Концерт года. **16.00.** События недели. **16.30.** Час Ханной Берберой. **17.25.** Программа дня. **17.30.** Панорама. **17.40.** «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. **18.10.** Театр в кадре. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** «Любовь среди воров». Комедия пр-ва США. **21.10.** Спортивная студия. **22.00.** Панорама. **22.35.** Колесо фортуны. **23.10.** Было время. **00.00.** Документальный фильм.

Lekcja języka polskiego

pani mgr **Matyldy Świgoń**

Temat: Stawiamy pytania z formą grzecznościową

W zdaniach pytających używamy najczęściej zaimków:

- **rzeczownych:** ja, ty, on, my, wy, oni, kto, co, z kim, ktoś, coś, nikt, kogo, czego, komu, czemu.
- **przymiotnych:** mój, twój, twoi, moi, którzy, które, która, jaki, jaka, jakie, moje, moja, twoja, twoje, moich, twoich, czyj, czyja.
- **liczebnych:** ile, ilu, tyle, tylu, wiele, wielu, kilka, kilku, kilkadziesiąt, kilkaset.
- **przysłownych:** tam, gdzie, kiedy.
- **spójników:** czy, ale, lub, przecież, a, także, oraz, lecz, też.

O osobę pytamy: Kto to?

O właściciela podmiotu pytamy: Czyj to jest?

O podmiot pytamy: Co to jest?

O okolicznik miejsca: Gdzie to jest?

W zdaniach pytających orzeczenie wysuwa się zwykle przed podmiot: np. Proszę powiedzieć: Co tu robi książka? Jak nazywasz się? Jak pan nazywa się? Gdzie mieszkasz? Gdzie państwo mieszkają? Ile masz lat? Czy może mi pani powiedzieć? Czy pani pracuje? Czy mogę prosić o klucz? Czy ma pan rodzinę? Poproszę o kawę.

Pospolitymi zwrotami grzecznościowymi są słowa: pan, pani, państwo, proszę, dziękuję, przepraszam, proszę, czy mogę? Czy mogę prosić?

nazywać się - **называться**
robić - **делать**
mieszkać - **жить**
nazwisko - **фамилия**
pracować - **работать**
pospolity - **обыкновенный**
rodzina - **семья**
zwrot - **возврат**
powiedzieć - **сказать**
grzeczność - **вежливость**

W archiwach miejskich Londynu odkryto dokument, opisujący drzewo genealogiczne królów anglosaskich. Sięgało ono aż do... Adama. Autorem dzieła był Anglik Statyer, który pragnął w ten sposób złożyć hołd Jakubowi I. Wywołało to oburzenie historyka hiszpańskiego, Prudencio de Sandovala, który postanowił dowieść, że to hiszpańscy królowie pochodzą od Adama, zapominając o tym, że od Adama pochodzą wszyscy.

WARTO WIEDZIEĆ

Snobizm ludzki nie ma jednak granic. Nic więc dziwnego, że pewna rodzina francuska, nosząca nazwisko Jesse, wywodziła swą genealogię od biblijnego Jessego, który spłodził króla Dawida, zaś Habsburgowie - od biblijnego Chama, syna Noego, co zresztą nie było najlepszym, pomysłem, biorąc pod uwagę na przykład poglądy wielu Polaków XVII wieku, według których od Chama wywodzili się... chamy, dobrze zaś urodzeni - oczywiście od Jafeta.

Dziś - żeby być księciem - wystarczy zapisać się do którejś z organizacji monarchistycznych. Jest ich już kilka do wyboru.

JAK ZERWAĆ? Rady dla dziewcząt

Łatwiej zdobyć chłopaka niż się go pozbyć. To prawda. Dlatego podsuwamy kilka sposobów pozwalających na zerwanie pęt niewoli.

1. Patetyczno - operowy

Wyciągasz rękę, wskazującym palcem mierzysz w kierunku drzwi, odrzucasz głowę do tyłu i mówisz dostojnym głosem: "Nie chcę cię więcej widzieć!"

2. Korespondencyjny

Przesyłasz mu na biologii lub chemii liścik lakonicznej treści: "Dziś między 9.12 a 9.35 wypaliły się resztki mego uczucia do ciebie. Nie próbuj o nic pytać. Wszystko skończone."

3. Podstępy

Komunikuj swojemu "plastrowi": "Zrozumiałam, iż naprawdę kochać się mogę jedynie w mężczyźnie z brodą, a więc..."

4. Kategoryczny

Zrywam z tobą, bo w biegu na 60 metrów byłeś dopiero trzeci, pomyliłeś Toma Cruise'a z Robinzonem Cruzoe, lubisz cebulę, której ja nie znoszę i nie zamierzasz zostać marynarzem...

5. Nieludzki

Umawiasz się ze czterema chłopakami naraz i za pomocą ukrytej kamery patrzysz, co z tego wyniknie.

W sprawach tak ważnych i delikatnych jak uczucia nie ma miejsca na reguły i schematy. Jeden nieumyślny gest może być krokiem do afery. Dziewczęta, postępujcie taktownie, chłopcy nie są jednakowi, zostawcie każdemu szansę godnego wyjścia z trudnej uczuciowo sytuacji.

ASTROLOGIA

Pierwsza dekada Raka
21 czerwca - 1 lipca

Osoby z tej dekady są obdarzone dużą wrażliwością, dobrą pamięcią i bujną wyobraźnią. Są to romantycy, dążący do ideałów. Zbyt krytycznie oceniają własne działania i możliwości, łatwo się obrażają, uciekają w choroby, które to domniemane schorzenia leczą później długo i z upodobaniem. Ze względu na swoje cechy charakteru dużo cierpią, gdyż z góry przewidują porażkę własnych przedsięwzięć.

Z Rakiem trudno się zaprzyjaźnić, gdyż jest tak długo nieufny, aż się wielokrotnie przekona, że może na kogoś liczyć. Sam natomiast jest dobrym kandydatem na przyjaciela. Lubi bezinteresownie poświęcać się, pomagać i pocieszać. Dzięki ogromnej wrażliwości, jak nikt inny, potrafi zrozumieć drugiego człowieka, pocieszyć, natchnąć otuchą.

W pracy zawodowej Raki pierwszej dekady najlepiej czują się tam, gdzie mogą samodzielnie wykonywać pracę i samemu ją sobie organizować. Nadzoru ani kontroli nad sobą nie potrzebują, gdyż są niezwykle solidne i obowiązkowe. Osiągają często znaczne sukcesy zawodowe i społeczne, alę to nie zmienia ich osobowości, którą cechuje nadal przesadna skromność.

W miłości bardzo sobie cenią stałe związki, są zdecydowanymi przeciwnikami rozwodów i niewierności małżeńskiej.

KUCHNIA POLSKA

ZUPA CHLEBOWA

Na 6 osób: 250 g czerstwego pieczywa (weka lub kilka bułek), 1/2 wody, szklanka słodkiej śmietany, pół cytryny, 1 żółtko, łyżka posiekanej zielonej pietruszki, sól, pieprz.

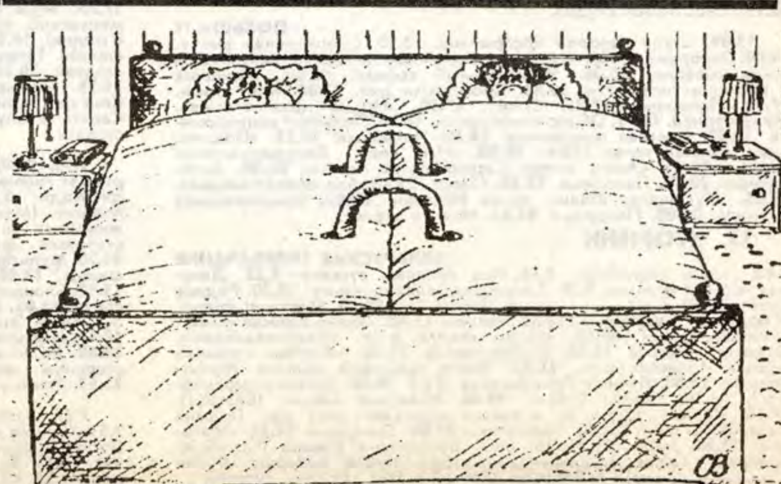
Przygotowanie: 5 min.

Przyrządzanie: 60 min.

Łatwe.

Pokrojone czerstwe pieczywo zalać wodą i przez prawie godzinę gotować na małym ogniu pod przykryciem. Następnie zmiksować lub przetrzeć przez sito, dodać śmietanę i gotować jeszcze ok. 10 min. Ubić żółtko z sokiem z połowy cytryny i dodać do zupy zdjętej z ognia, wciąż mieszając. Na koniec: sól i pieprz do smaku, a tuż przed podaniem - zielona pietruszka.

U nas może to być typowe danie ratunkowe. We Francji natomiast, znane pod nazwą ponade, uchodzi za oryginalne i wykwintne, a nawet uszlachetniane bywa dodatkiem porto lub madery. Ma zupełnie inny smak, pewną lekkość i osobliwość i w niczym nie przypomina zawiesistych, prząsnych zup, które zresztą tracą wzięcie. Jest lekka, łatwa, oryginalna, a na dodatek - tania.

POLSKI DOWCIP

Pani Bierutowa odwiedza panią Mincową. Przy herbacie pani Mincowa częstuje czekoladkami.

- Wczoraj mój Hilary był na otwarciu fabryki czekolady i otrzymał tę oto bombonierę.

No widzisz, a mój Boluś był na otwarciu konserwatorium i nie przyniósł ani jednej konserwy!

Telewizja radziecka kręci film o dobroci Stalina. Jedno z ujęć: do Stalina podchodzi małe dziecko i prosi:

- Wujku, daj cukierka.

- Spier... - krzyczy Stalin.

W tym momencie kamera błyskawicznie filmuje wielką planszę z napisem: "A mógł zabić!"

- Na co umarł Stalin?

- Na szczęście!

Jedna z kuracjuszek straciła rachubę i zapytuje przystojnego pana:

- Który właściwie mamy dzisiaj dzień?

- 287 od śmierci Józefa Stalina - odpowiada młodzieniec.

W stylu retro...

Z polskiej prasy międzywojennej

Ofiarą zamieszek pierwszomajowych padło w Berlinie 50 zabitych i 140 rannych. Zapowiadali komuniści, że na zielone święta rewolucję ponowią - ale jakoś dali tym razem spokój.

Niemiecki Zeppelin, który w roku ubiegłym pomyślnie przeleciał nad oceanem z Europy do Ameryki, puścił się w maju b.r. jeszcze raz w taką podróż, ale tym razem mniej szczęśliwie, bo jeszcze na terenie europejskim opadł, dziw, że cało.

W dniu 2 czerwca 1928 r. Ojciec Święty ogłosił uroczyście błogosławionym założyciela O.O. Salezjanów ks. Jana Bosko. W Bazylice św. Piotra zebrało się około 50.000 wiernych. Żywy udział w uroczystości brał Prymas Polski ks. Kardynał Hlond, Salezjanin.

W roku ubiegłym Stany Zjednoczone wydały zawrotną sumę, bo 936 milionów dolarów, byle prawo prohibiczne było ściśle zachowane, a jednak słychać, że Ameryka sucha, bynajmniej nie jest...

Na szczycie wzgórza koło stolicy Brazylii Rio de Janeiro zaczęto wznosić olbrzymi posąg Chrystusa, według projektu polskiego rzeźbiarza Pawła Łandowskiego. Posąg ma mieć wraz z piedestałem 95 metrów wysokości i odgrywać podobną rolę, jak posąg Wolności w porcie nowojorskim.

SŁAWNI POLACY

JAN MATEJKO

Najwybitniejszy polski malarz historyczny, dyrektor krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych. Urodził się 24 czerwca 1838 r. w Krakowie. Zamiłowanie do studiów historycznych było podstawą jego realistycznego warsztatu malarskiego. Od 1862 r. powstało wiele płócien poświęconych dziejom ojczystym: Stańczyk, Kazanie, Skargi, Rejtan, Batory pod Pskowem, Bitwa pod Grunwaldem, Sobieski pod Wiedniem, Kościuszko pod Racławicami. Jego dzieła niezwykle sugestywne i przesycone głębokim patriotyzmem, narzucały społeczeństwu polskiemu żyjącemu pod zaborami wizję przeszłości i odgrywały dużą rolę w umacnianiu świadomości narodowej. W 1878 r. na Wawelu wręczono mu berło sztuki polskiej jako wyraz hołdu ze strony społeczeństwa. Zmarł 1 listopada 1893 r. i został pochowany na Skałce. Jego dom przy Floriańskiej w Krakowie został przekształcony w muzeum.

Savoir Vivre

✿ *Historia noża miewała lepsze i gorsze chwile.*

W wykwintnych domach polskich, jeszcze przed drugą wojną światową obowiązywała francuska zasada: wszystko, co można jeść bez pomocy noża, należy jeść widelcem. Dziś użycie noża nieco wzrosło i to na całym świecie, choć Amerykanie lubią sobie pokroić to, co mają na talerzu do pokrojenia, potem przełożyć widelec do prawej ręki i używać go jak szufelki. Ale ciągle liczne ze starszego pokolenia ze zgrozą patrzą na atakowanie nożem naleśników czy siekanych sznycli. Nie mówiąc już o omletach, jarzynach czy kluskach.

Poznajmy się

Mam 43 lata, męża i troje dzieci. Mamy hurtownię spożywczą, a ja prowadzę Agencję Matrymonialną. Chciałabym zaprzyjaźnić się z Polską rodziną na Białorusi aby móc w przyszłości wzajemnie się odwiedzać a może i nawet współpracować. Jeśli ktoś z Państwa miałby ochotę na poznanie nas - proszę napisać.

Łączę pozdrowienia.

Łopacka Elżbieta
04-039 Warszawa
ul. Opinogórska 3 m 13

"Głos znad Niemna"
Wydawca: Związek Polaków na Białorusi

Adres redakcji:
230005 Grodno
ul. Dzierżyńskiego 32
tel. 44-94-57

Druk: Zakłady Graficzne Grodno, ul. Poligrafistów 4

Tygodnik:
indeks 63863
Nr rej. 8
Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Zamówienie nr... 2897

Nakład: 11500 egz.

P.o. redaktora naczelnego L. Michajlik

Autorzy publikacji ponoszą odpowiedzialność za dobór i wiarygodność podawanych faktów. Ich poglądy nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.
Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów nadesłanych materiałów bez uprzedzenia, listownego kontaktowania się z autorami.